PETRÓGLIFOS DA RAN

VECIÑANZA

2016

Éntre os obxectivos deste proxecto non está só a posta en valor e a recuperación das áreas rupestres localizadas na zona industrial e forestal da Ran. Unha outra inteción é analizar o estado dos camiños de accesos, a conservación dos paneis divulgativos e rozado da vexetación,… Paralelamente propomos a creación dunha ruta de sendeirismo de non moita dificulatade que, en bo grao, podería potenciar o turismo da localidade, ofrecendo alternativas de ocio importantes para o concello, axudando á conservación e divulgación do noso patrimonio en xeral e, en particular, dunha das manifestacións máis senlleiras dos bens culturais cuntienses Cuntis: os petroglifos. Vemos, por conseguinte, O NOSO PATRIMONIO COMO MOTOR DE DESENVOLVEMENTO SOCIOECONÓMICO.

PETRÓGLIFOS DA RAN

veciñanza

Veciñanza
Circunvalación, 39 - CUNTIS
www.veciñanza.gal
info@veciñanza.gal

ÍNDICE

Nº	CAPÍTULO	p./pp.
00	Créditos	05
	APARTADOS PRELIMINARES	**06**
01	Agradecementos	07
02	Obxectivos	08
03	Lexislación aplicable	08
04	Argumentario xurídico	09
05	Recursos técnico-bibliográficos	11
	LOCALIZACIÓN	**12**
06	Localización xeral	13
07	Área arqueolóxica 01A	13
08	Área arqueolóxica 01B	17
09	Área arqueolóxica 02	18
10	Área arqueolóxica 03	19
11	Área arqueolóxica 04	21
12	Área arqueolóxica 05	21
13	Área arqueolóxica 06	26
14	Localización de todas as áreas arqueolóxicas da Ran	27
	REFLEXIÓNS	**28**
15	Vista aérea das principais zonas rupestres	29
16	Conciliación do desenvolvemento industrial e a conservación dos bens patrimoniais	29
17	Distancia aproximada entre as áreas 01 e 03	32
18	Estabelecementos hostaleiros	33
19	Turismo	33
20	Localización: Lugares turísticos e vilas importantes…	35
21	Realidade sobre os recursos turísticos cuntienses	36
	ESTADO DOS PETRÓGLIFOS	**37**
22	Estado da zona arqueolóxica	38
	RISCOS POTENCIAIS, ALERTAS E VALORACIÓN	**40**
23	Riscos potenciais	41
24	Roce das áreas rupestres e limpeza de petróglifos	46
25	Valoración	48

	ANTERIORES INVESTIMENTOS	**50**
26	ADR	**51**
27	Investimento na zona da Ran	**52**
	ROTEIRO	**56**
28	Alternativas de ocio – sendeirismo	**57**
29	Propostas	**58**
30	Roteiro	**58**
31	Esquema do trazado	**59**
32	Observacións	**59**
33	Desenvolvemento e lugares do trazado	**60**
	PRENSA	**61**
34	Anexo de prensa	**62**
	FOTOGRAFÍA	**63**
35	Anexo fotográfico	**64**
	• Vexetación	**64**
	• Sinalización	**66**
	• Camiños e sendeiros	**68**
	• Vertedoiros na contorna	**73**
	• Liques	**77**
	• Paneis explicativos	**79**
	OPCIÓN PUBLICITARIA	**81**
36	Folletos	**82**
	CONCLUSIÓNS E PROPOSTAS	**84**
37	Conclusións	**85**
38	Propostas	**86**

© dos calcos dos petróglifos: Antonio de la Peña Santos

© das fotografías datadas en 2009: Xesús Rodríguez Castro

© das fotografías datadas en 2016: Veciñanza

© dos textos: Veciñanza

© das ilustracións e deseños gráficos: Veciñanza

© das novas de prensa: Os respectivos xornais citados

© Plano nº 6 (Escala 1/3000) do **Plan de Sectorización da Zona Empresarial da Ran** – Cuntis. Información de Afeccións. Documento refundido para aprobación definitiva: . Magdalena Nogueira (arquitecto)

APARTADOS PRELIMINARES

01	AGRADECEMENTOS	
Para a realización deste proxecto contamos coa colaboración de diferentes técnicos do mundo da arqueoloxía galega, referentes na investigación rigorosa neste eido, e algúns colectivos culturais, nomeadamente:		
1.	**Vicente Caramés Moreira**	Arqueólogo e Director do Museo do Mar de Galicia - Vigo
2.	**Antón Costa**	Debuxante arqueolóxico e fotógrafo
3.	**Antonio de la Peña Santos**. Alén do asesoramento técnico que nos dispensou –e do que se fará mención en liñas sucesivas-, debémoslle a gratitude tamén por nos ofrecer a consulta e reprodución dos calcos que ten realizado das diferentes áreas rupestres da Ran.	Arqueólogo do Museo de Pontevedra
4.	**Xesús Rodríguez Castro** que, alén de certo asesoramento xurídico e documentación que nos entregou, tamén nos ten facilitado todas as fotografías da zona dos petróglifos datadas no ano 2009.	
5.	**Martina Viéitez** que –como bióloga– explicounos como é o ciclo vital dos liques que habitan nas capas superficiais das rochas.	
6.	**A Forneiriña**	Colectivo na Defensa do Patrimonio da bisbarra do Umia

02	OBXECTIVOS
1.	Recuperar zonas visitábeis do noso patrimonio
2.	Incentivar o turismo
3.	Conservar os gravados rupestres cuntiense
4.	Estimular a economía local
5.	Integrar estas áreas de grande interese, que están localizadas dentro do Polígono Industrial da Ran, como puntos a ter moi presentes na redacción do PXOM
6.	Intentar conciliar o desenvolvemento industrial –necesario para o progreso do municipio cuntiense– co respecto, conservación e divulgación dos recursos culturais existentes nesa área.

03	LEXISLACIÓN APLICABLE
1.	**Constitución** (BOE do 29 de decembro de 1978)
2.	**Estatuto de Autonomía de Galicia**, Lei Orgánica 1/1981, do 6 de abril
3.	**Lei 8/1995**, do 30 de outubro, de Patrimonio cultural da Comunidade Autónoma de Galicia
4.	**Decreto 199/1997**, do 10 de xullo polo que se Regula a Actividade Arqueolóxica en Galicia (DOG núm. 150 do 6 de agosto de 1997)
5.	**Decreto 3741/1974**, do 20 de decembro (BOE nº 59 do 10/03/1975)
6.	Convección sobre a Protección do Patrimonio Mundial, Cultural e Natural (París 1972)
7.	Convenio Europeo para a Protección do Patrimonio Arqueolóxico (núm. 066 do Consello de Europa, BOE, núm. 160/1975, do 5 de xullo de 1975)
8.	Carta Internacional para a Xestión do Patrimonio Arqueolóxico (1990)
9.	**Lei 19/2013**, de 9 dicembre, Lei de transparencia, acceso a la información pública e bo goberno
10.	**Lei 30/1992**, de 26 de novembro (LRXPAC)

04	ARGUMENTARIO XURÍDICO
CONSTITUCIÓN ESPAÑOLA	
Art. 46:	"Os poderes públicos garantirán a conservación e promoverán o enriquecemento do patrimonio histórico, cultural e artístico dos pobos de España e dos bens que o integran, calquera que sexa o seu réxime xurídico e a súa titularidade".
ESTATUTO DE AUTONOMÍA DE GALICIA	
Art. 27/18:	O "patrimonio histórico, artístico, arquitectónico, arqueolóxico, de interese de Galicia, sen prexuízo do que dispón o artigo 149.1.28 da Constitución; arquivos, bibliotecas e museos de interese para a Comunidade Autónoma, e que non sexan de titularidade estatal (…)".
Art. 27/19:	"O fomento da cultura e da investigación de Galicia, sen prexuízo do establecido no artigo 149.2 da Constitución".
Art. 27/21:	"A promoción e a ordenación do turismo dentro da Comunidade".
Art. 32:	"Correspóndelle á Comunidade Autónoma a defensa e promoción dos valores culturais do pobo galego".
Ley 8/1995, do 30 de outubro, PATRIMONIO CULTURAL DE GALICIA	
Art. 1.2:	"A presente lei ten por obxecto a protección, a conservación, o acrecentamento, a difusión e o fomento do patrimonio cultural de Galicia, así como a súa investigación e transmisión a xeracións futuras".
Art. 1.3:	"Integran o patrimonio cultural de Galicia os bens mobles, inmobles e inmateriais de interese artístico, histórico, arquitectónico, paleontolóxico, arqueolóxico, etnográfico, científico e técnico. Tamén forman parte deste o patrimonio documental e bibliográfico, os conxuntos urbanos, os lugares etnográficos, os xacementos e zonas arqueolóxicas (…)".
Art. 3.1:	"As persoas que observasen perigo de destrucción ou deterioración dun ben integrante do patrimonio cultural de Galicia deberán, no menor tempo posible, poñelo en coñecemento da Administración competente, que comprobará o obxecto da denuncia e actuará conforme o disposto pola lei".
Art. 3.2:	"Calquera persoa física ou xurídica está lexitimada para actuar en defensa do patrimonio cultural de Galicia ante as administracións públicas da Comunidade Autónoma e os tribunais de xustiza, en cumprimento do previsto nesta lei".
Art. 4.1:	"Os concellos teñen a obriga de protexeren, defenderen, realzaren e daren a coñece-lo valor cultural dos bens integrantes do patrimonio cultural de Galicia que radiquen no seu termo municipal".
Art. 4.2:	"Correspóndelles, así mesmo, adoptar en caso de urxencia, as medidas cautelares necesarias para salvagarda-los bens do patrimonio cultural de Galicia que visen o seu interese ameazado".
Art. 8.1:	"Os bens mobles, inmobles e inmateriais máis sobranceiros do patrimonio cultural de Galicia serán declarados bens de

	interese cultural mediante decreto da Xunta de Galicia, por proposta da Consellería de Cultura, e inscribiranse no Rexistro de Bens de Interese Cultural de Galicia”
Art. 8.3:	“Os bens inmobles serán declarados de interese cultural atendendo ás seguintes clases: monumento, conxunto histórico, xardín histórico, sitio ou territorio histórico, zona arqueolóxica, lugar de interese etnográfico e zona paleontolóxica”.
Art. 8.4:	“Zona arqueolóxica, o lugar ou paraxe natural onde existen bens mobles ou inmobles susceptibles de seren estudiados con metodoloxía arqueolóxica, tanto se se atopasen na superficie coma no subsolo ou baixo as augas territoriais”.
Art. 33:	“(...) os bens declarados de interese cultural gozarán da máxima protección e tutela, e a súa utilización quedará subordinada a que non se poñan en perigo os valores que aconsellan a súa conservación”.
Art. 48.1:	“Os sitios ou territorios históricos, as zonas arqueolóxicas e os lugares de interese etnográfico ordenaranse mediante plans especiais de protección ou outro instrumento de planeamento que cumpra as esixencias establecidas nesta lei”.
Art. 48.3:	“Calquera remoción de terras dunha zona arqueolóxica ou zona paleontolóxica deberá ser autorizada pola Consellería de Cultura, con independencia de que exista ou non un instrumento urbanístico de protección”.
Do lexislado na Lei 8/1995 de Patrimonio Cultural de Galicia, do 30 de outubro, tamén son de aplicación os artigos: 2.1, 8.1 e seguintes, 14, 24.1, 24.2a, 25.1, 25.2, 32.1, 32.2, 55, 56, 83, 89, 90, 91, 92, 94,...	

05	RECURSOS TÉCNICO-BIBLIOGRÁFICOS
1.	Plano nº 6 (Escala 1/3000) do **Plan de Sectorización da Zona Empresarial da Ran** – Cuntis. Información de Afeccións. Documento refundido para aprobación definitiva. Arquitecto: José Magdalena Nogueira
2.	**Fichas da Patrimonio** – Delegación Provincial da Consellaría de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria – Xunta de Galicia
3.	**Listaxe de Bens Patrimoniais Catalogados** – Delegación Provincial da Consellaría de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria – Xunta de Galicia
4.	Visor **GOOGLE EARTH** (Sistema de Información Xeográfica de Parcelas Agrícolas) da Xunta de Galicia
5.	Visor **SIXPAC** (Sistema de Información Xeográfica de Parcelas Agrícolas) da Xunta de Galicia
6.	Consultouse así mesmo a seguinte **BIBLIOGRAFÍA**:
	• H. PICALLO FUENTES-M. PICALLO FUENTES, ‘A arte rupestre cuntiense. Área arqueolóxica da Ran’, *A Taboada*, 2 (2000) pp. 71-86.
	• F. AMEIXEIRAS SÁNCHEZ e O. ARCA CALDAS, ‘A Arte Rupestre’, in TAPA, n. 29 (Compostela 2002) pp. 49-58.
	• H. PICALLO FUENTES-V. CARAMÉS MOREIRA, ‘Arqueoloxía e Industrialización’, Fin de Semana, *El Correo Gallego*, (14-III-2004)
7.	“Resolución da Secretaría Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental pola que se aproba o documento de referencia para a avaliación ambiental estratéxica do Plan Xeral de Ordenación Municipal do Concello de Cuntis”
8.	**F. ARIAS VILAS** (Director Xeral de Patrimonio Cultural) *Informe da Consellaría de Cultura* (10 de marzo de 2009). Número de saída do Rexistro Xeral da Xunta de Galicia – Consellaría de Presidencia, Administracións Públicas e Xustiza – Santiago de Compostela: 010913 (con data do 13.03.2009)
9.	**Á. CONCHEIRO COELLO** (**Arquestudio S.L.: patrimonio cultura turismo**), *Proxecto de control arqueolóxico descontinuo das actuacións brandas de valorización dos recursos patrimoniais históricos e naturocio* (xullo 2008) ADR ULLA-UMIA.
10.	**A. REDONDO PORTO** (**rvr arquitectos**), *Actuaciones blandas de valorización de los recursos patrimoniales históricos y naturocio*: Memoria (febreiro 2008) ADR ULLA-UMIA
11.	**RVR ARQUITECTOS**, *Actuaciones blandas de valorización de los recursos patrimoniales históricos y naturocio*: Presuposto (febreiro 2008) ADR ULLA-UMIA
12.	**A. de la PEÑA SANTOS**: Calcos realizados dos petróglifos da Área Rupestre da Ran (MUSEO de PONTEVEDRA)

LOCALIZACIÓN

06	LOCALIZACIÓN XERAL			
1.	A zona arqueolóxica da Ran localízase na xeografía homónima dentro dunha área destinada a funcións forestais e, dende hai uns anos, a actividades de tipo industrial.			
2.	Son moi abundantes os depósitos arqueolóxicos existentes nesa contorna, onde conflúen lindes das parroquias de Santa María de Troáns, San Fins das Estacas e Santa María dos Baños de Cuntis.			
3.	Dentro desa área, as zonas arqueolóxicas preséntanse nos montes comunais das/dos veciñas/os de Calvos (Cuntis), Meira (Cuntis) e Guldrigáns (Troáns)			
4.	Non existe unicamente gravados rupestres na área Ran. Nas fichas de patrimonio tamén se documentan outros da época megalítica e algún máis sen determinar			
	GA36015ACH1	(Monte Moreiras)	**GA36015041**	Mámoa da Ran

07	ÁREA ARQUEOLÓXICA 01A			
	NOME DO PETRÓGLIFO	ZONA E PARROQUIA		CLAVE DE CATALOGACIÓN
01	**Forno de Tella I**	M. Guldrigáns	TROÁNS	GA36015020

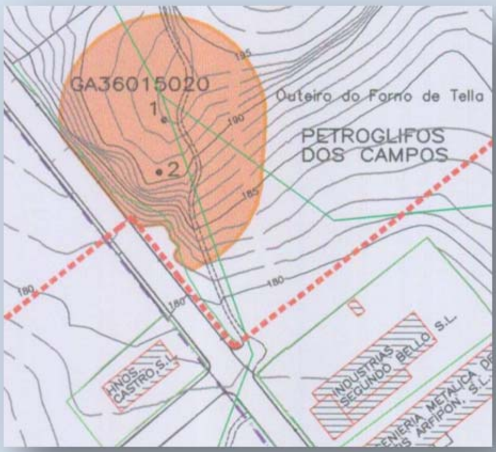

ÉPOCA	IDADE DO BRONCE	
COORDENADAS APROXIMADAS DA ESTACIÓN PRINCIPAL		
01	X: 534.510,63	Y: 4.720.025,21

"Estación senlleira da arqueoloxía prehistórica e da arte rupestre da comarca. Está formada por dous grupos. O máis importante está formado por unha laxe cuberta totalmente de motivos, entre eles 18 cérvidos e 10 combinacións circulares".

(**Ángel Concheiro Coello** – Arqueólogo)

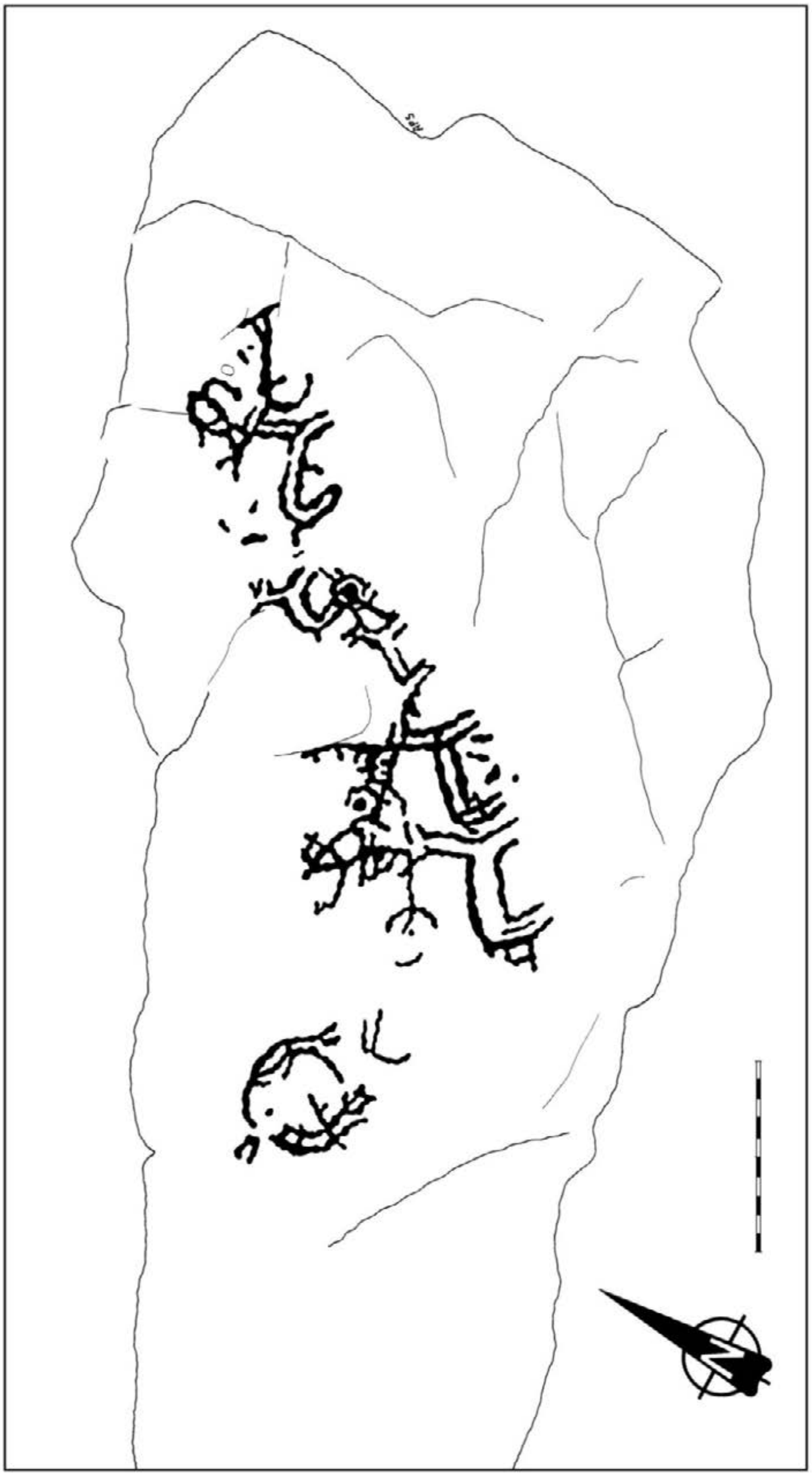

Calco realizado por Antonio de la Peña Santos (Museo de Pontevedra) – ***Forno da Tella 1a***
© Antonio de la Peña

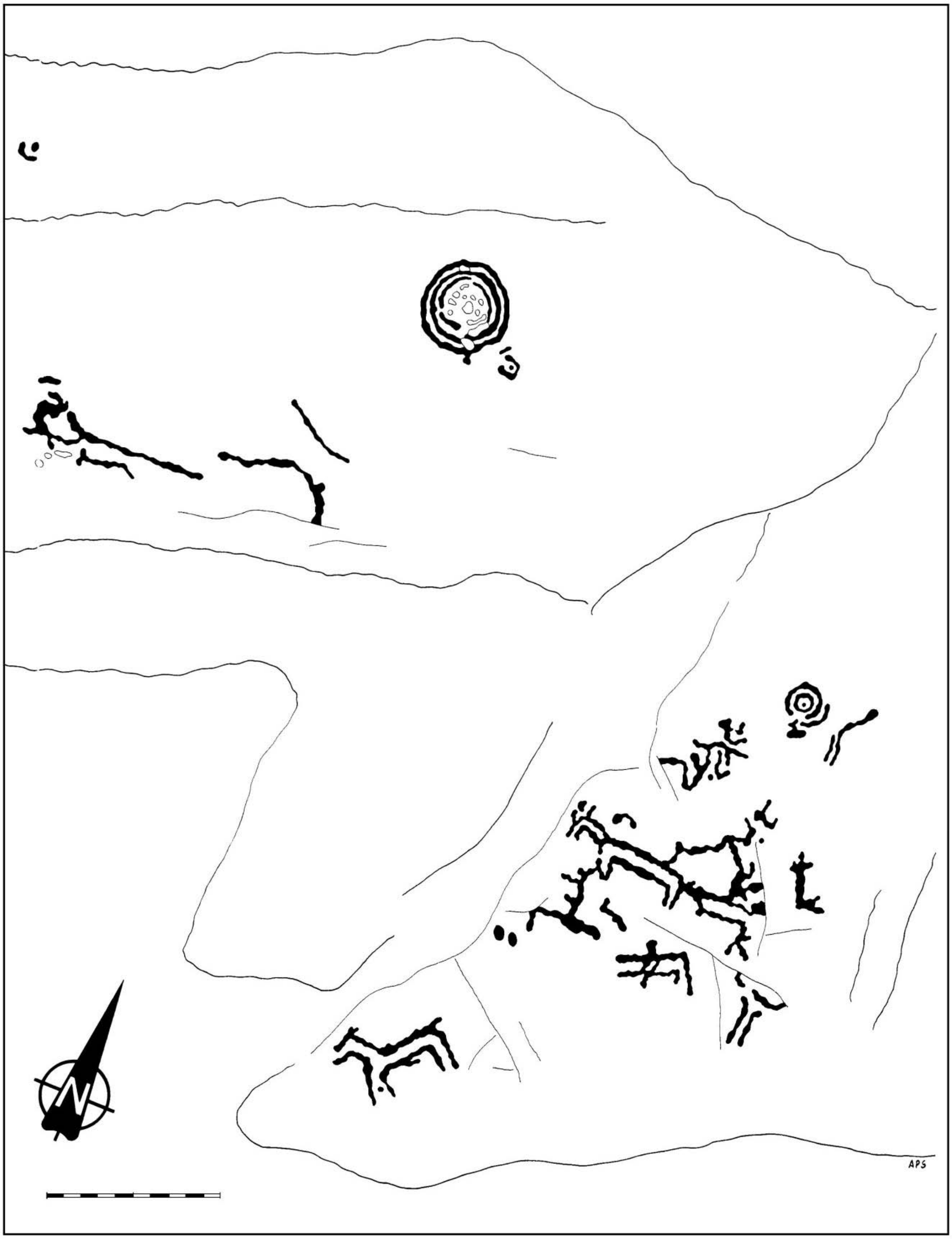

Calco realizado por Antonio de la Peña Santos (Museo de Pontevedra) – ***Forno da Tella 1b***
© Antonio de la Peña

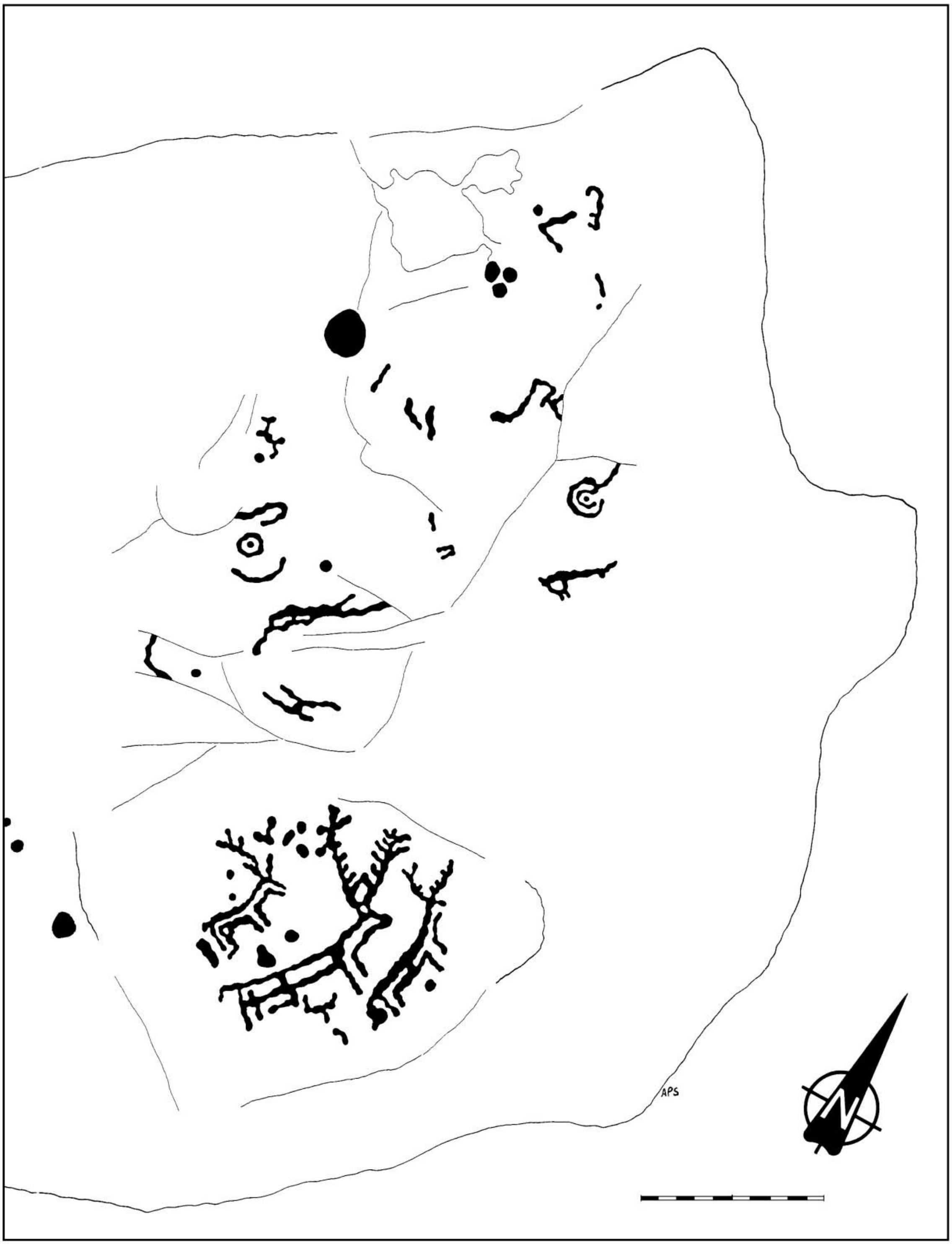

Calco realizado por Antonio de la Peña Santos (Museo de Pontevedra) – ***Forno da Tella 1c***

© Antonio de la Peña

08	ÁREA ARQUEOLÓXICA 01B			
NOME DO PETRÓGLIFO		ZONA E PARROQUIA		CLAVE DE CATALOGACIÓN
02	Forno de Tella II	M. Guldrigáns	TROÁNS	GA36015020

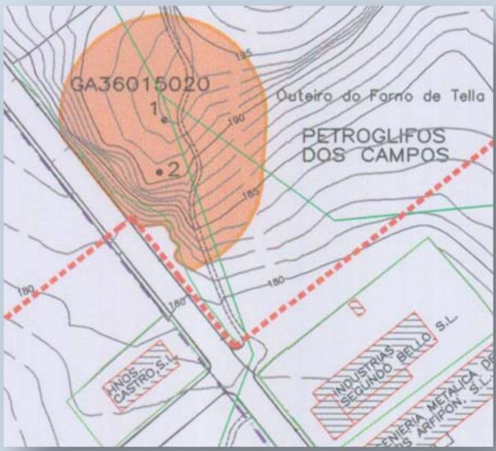

ÉPOCA	IDADE DO BRONCE
COORDENADAS APROXIMADAS DA ESTACIÓN PRINCIPAL	
02	X: 534.530,58 — Y: 4.719.992,88

"Estación senlleira da arqueoloxía prehistórica e da arte rupestre da comarca (...). O segundo ten a mesma temática, pero é sensiblemente máis modesto (1 cérvido e 2 combinacións circulares)".

(**Ángel Concheiro Coello** – Arqueólogo)

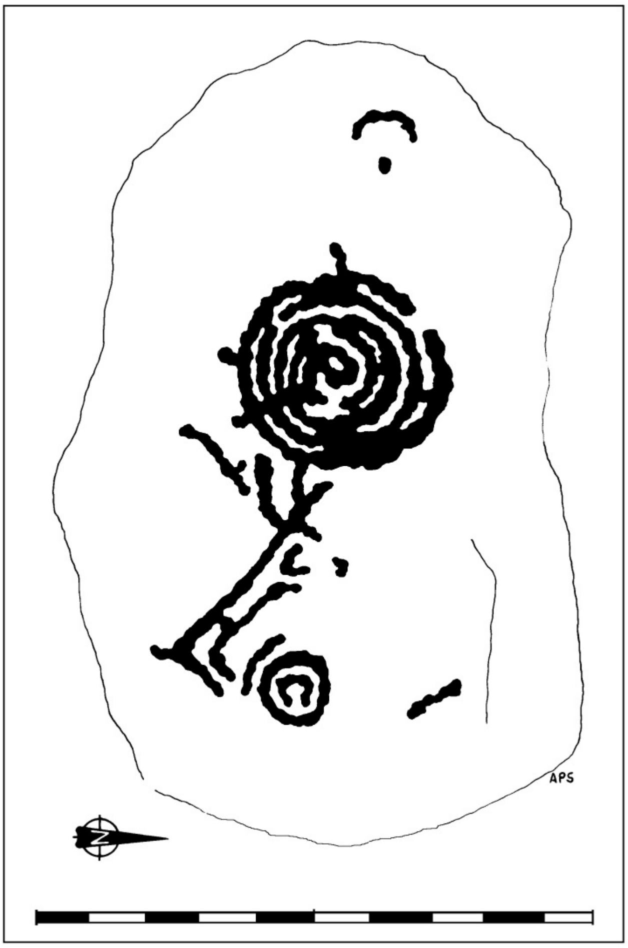

Calco realizado por Antonio de la Peña Santos (Museo de Pontevedra) – ***Forno da Tella 2***

© Antonio de la Peña

09	ÁREA ARQUEOLÓXICA 02		
NOME DO PETRÓGLIFO		ZONA E PARROQUIA	CLAVE DE CATALOGACIÓN
03	**Campás 1**	BAÑOS de CUNTIS	GA36015054
04	**Campás 2**	BAÑOS de CUNTIS	GA36015055
05	**Campás 3**	BAÑOS de CUNTIS	GA36015056
06	**Campás 4**	BAÑOS de CUNTIS	GA36015057

ÉPOCA	IDADE DO BRONCE	
COORDENADAS APROXIMADAS DAS ESTACIÓNS PRINCIPAIS		
03	X: 534.277,06	Y: 4.720.736,62
04	X: 534.181,49	Y: 4.720.496,44
05	X: 534.323,87	Y: 4.720.520,81
06	X: 534.628,21	Y: 4.720.789,20

Estes conxuntos inscultóricos localízase fóra da área que pretendemos recuperar para ser visitada para a difusión cultural.

10	ÁREA ARQUEOLÓXICA 03			
	NOME DO PETRÓGLIFO	ZONA E PARROQUIA		CLAVE DE CATALOGACIÓN
07	**O. do Moucho 1**	M. de Calvos	BAÑOS de CUNTIS	GA36015058
08	**O. do Moucho 2**	M. de Calvos	BAÑOS de CUNTIS	GA36015059
09	**O. do Moucho 3**	M. de Calvos	BAÑOS de CUNTIS	GA36015059

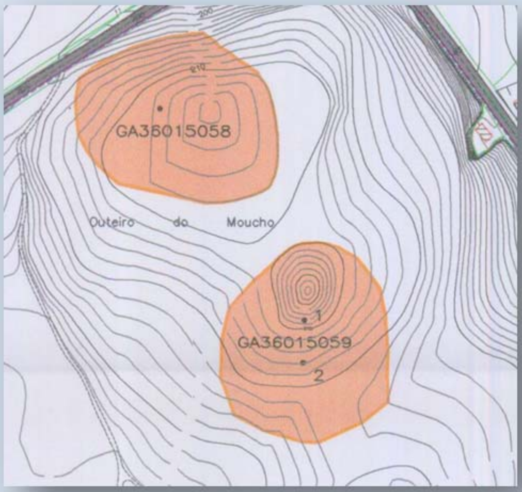

COORDENADAS APROXIMADAS DAS ESTACIÓNS PRINCIPAIS		
07	X: 534.531,67	Y: 4.720.480,21
08	X: 534.606,18	Y: 4.720.357,44
09	X: 534.595,68	Y: 4.720.345,11

“Os dous xacementos correspóndense con estacións con gravados rupestres ao aire libre da Idade do Bronce de temática abstracta. A primeira está formada por 9 combinacións circulares con cazoleta central e a segunda por dous grupos de combinacións circulares de radio en prolongación exterior e cazoletas”.

(**Ángel Concheiro Coello** – Arqueólogo)

Calco realizado por Antonio de la Peña Santos (Museo de Pontevedra) – ***Outeiro do Moucho***

© Antonio de la Peña

11	ÁREA ARQUEOLÓXICA 04		
	NOME DO PETRÓGLIFO	**ZONA E PARROQUIA**	**CLAVE DE CATALOGACIÓN**
10	**Outeiro da Ran ou Costa de Vales**	Monte da Ran BAÑOS de CUNTIS	GA36015060

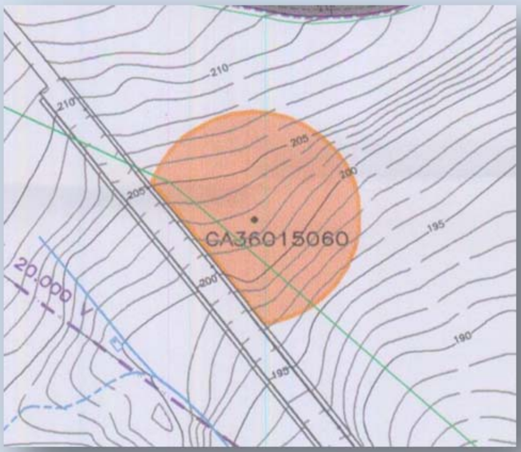

ÉPOCA	IDADE DO BRONCE	
COORDENADAS APROXIMADAS DA ESTACIÓN PRINCIPAL		
10	X: 534.245,62	Y: 4.720.334,61

12	ÁREA ARQUEOLÓXICA 05		
	NOME DO PETRÓGLIFO	**ZONA E PARROQUIA**	**CLAVE DE CATALOGACIÓN**
11	**Outeiro de Vales**	BAÑOS de CUNTIS	GA36015061

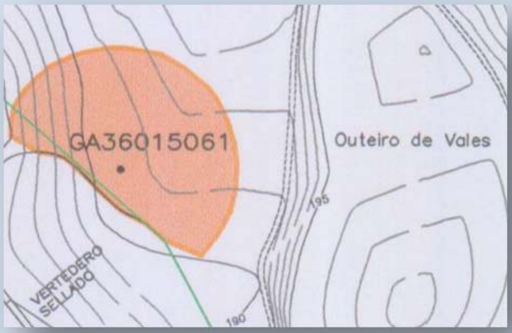

ÉPOCA	IDADE DO BRONCE	
COORDENADAS APROXIMADAS DA ESTACIÓN PRINCIPAL		
11	X: 534.448,10	Y: 4.720.127,89

Localízase ao pé do antigo vertedoiro municipal, na actualidade selado.

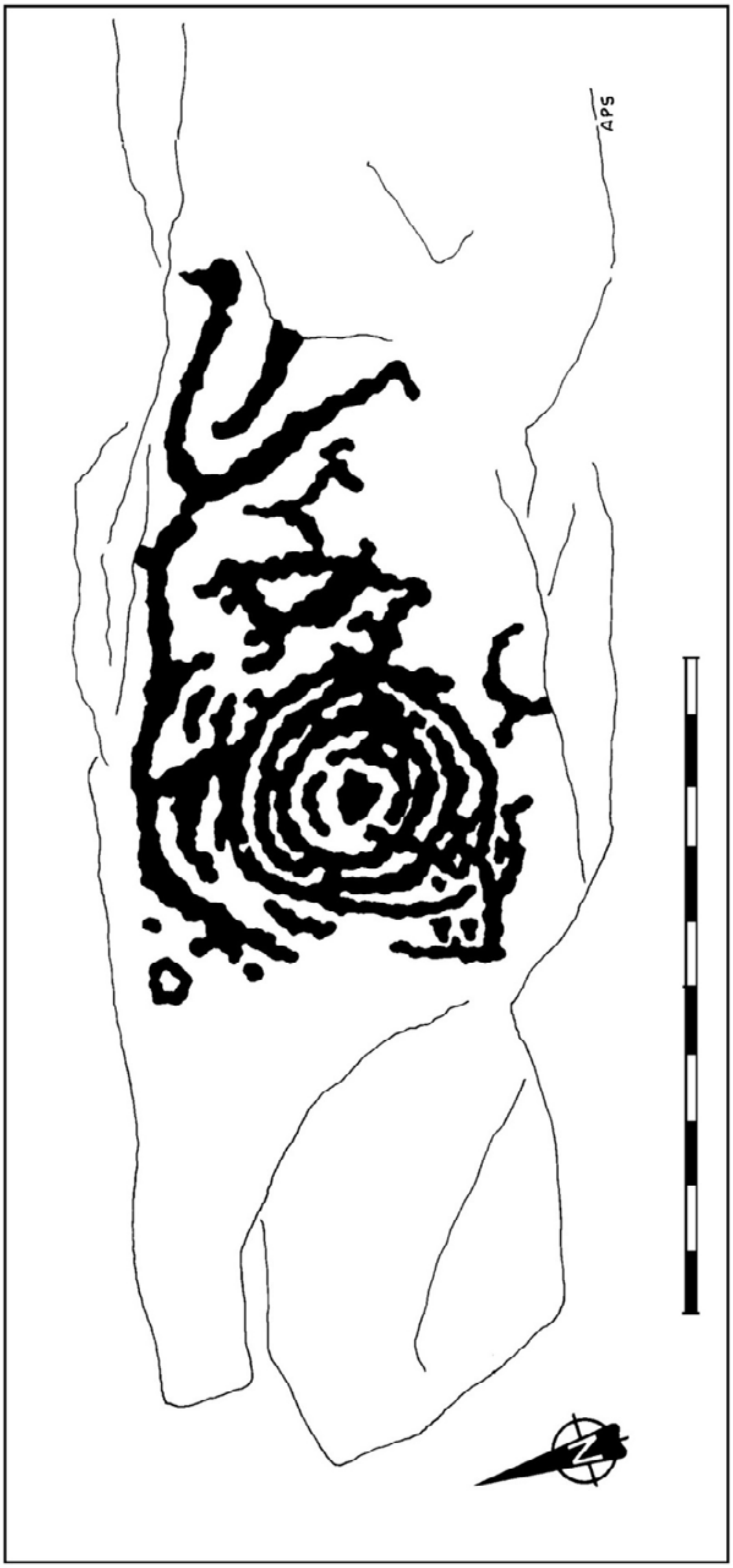

Calco realizado por Antonio de la Peña Santos (Museo de Pontevedra) – ***Outeiro de Vales 1***

© Antonio de la Peña

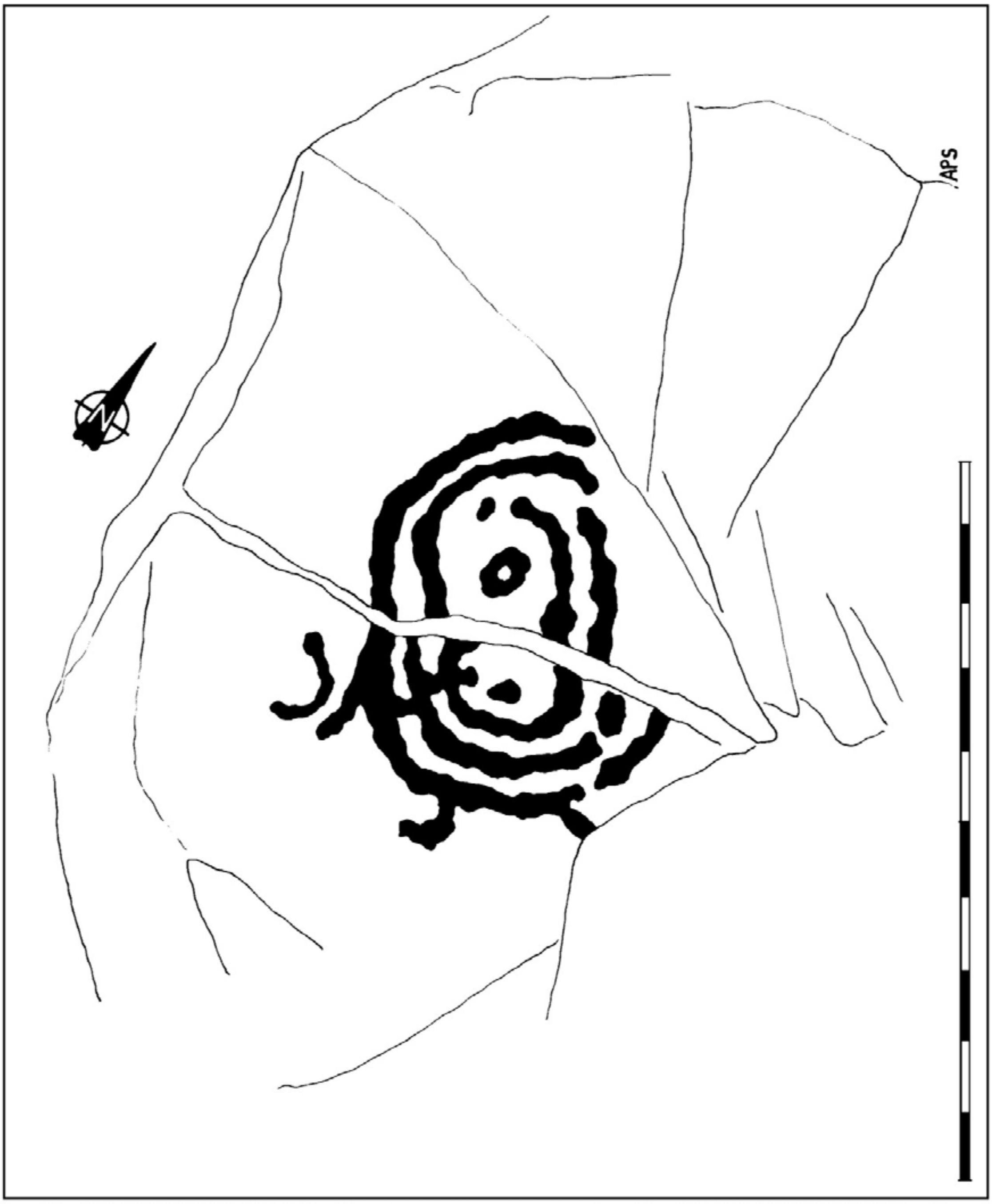

Calco realizado por Antonio de la Peña Santos (Museo de Pontevedra) – ***Outeiro de Vales 2***

© Antonio de la Peña

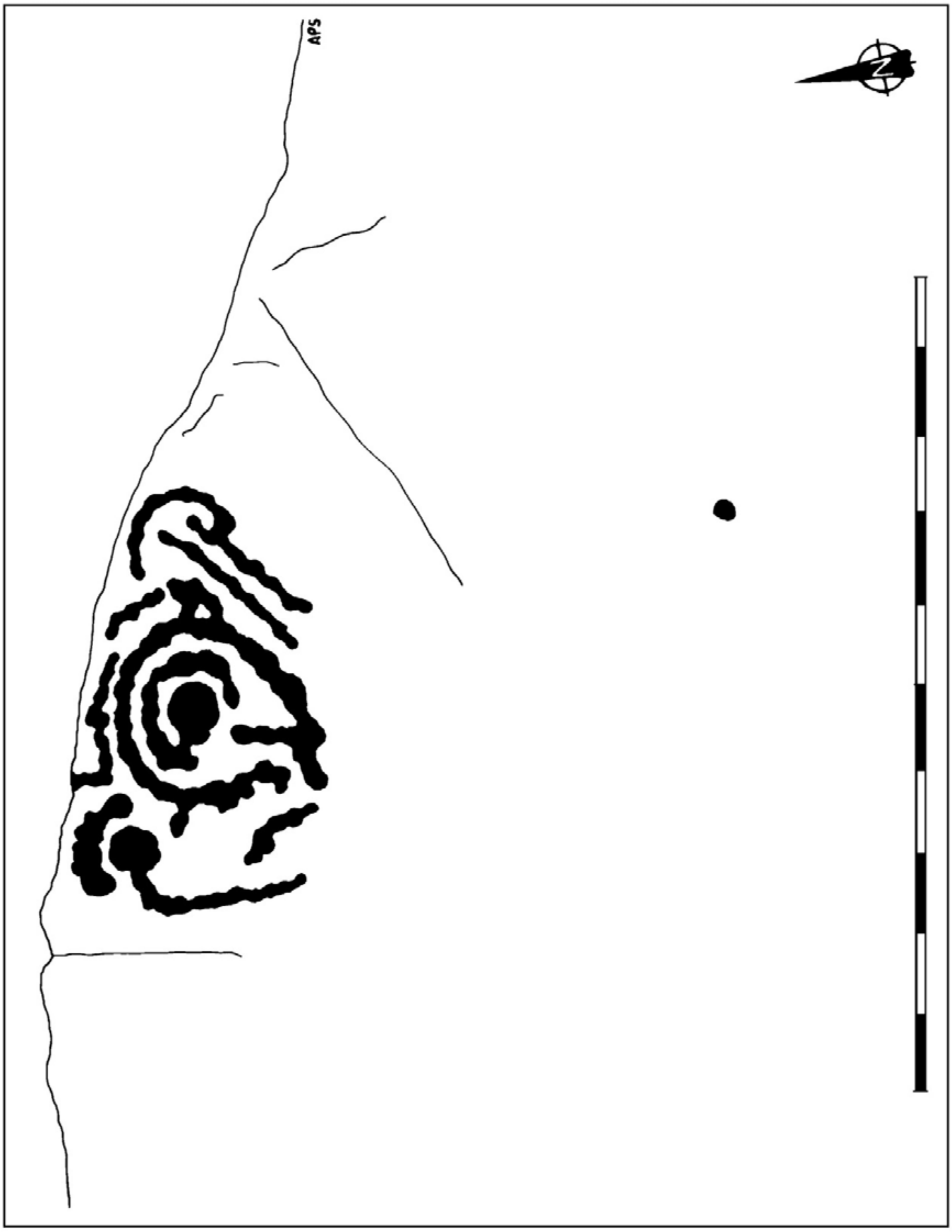

Calco realizado por Antonio de la Peña Santos (Museo de Pontevedra) – ***Outeiro de Vales 3***

© Antonio de la Peña

Calco realizado por Antonio de la Peña Santos (Museo de Pontevedra) – ***Outeiro de Vales 4***

© Antonio de la Peña

13	ÁREA ARQUEOLÓXICA 06			
NOME DO PETRÓGLIFO		ZONA E PARROQUIA		CLAVE DE CATALOGACIÓN
12	**Moreiras 1**	M. de Guldrigáns	TROÁNS	GA36015062
13	**Moreiras 2**	M. de Guldrigáns	TROÁNS	GA36015063
14	**Moreiras 3**	M. de Guldrigáns	TROÁNS	GA36015064
15	**O Outeiriño**	M. de Guldrigáns	TROÁNS	GA36015065
16	**Moreiras 4**	M. de Guldrigáns	TROÁNS	GA36015ACH1

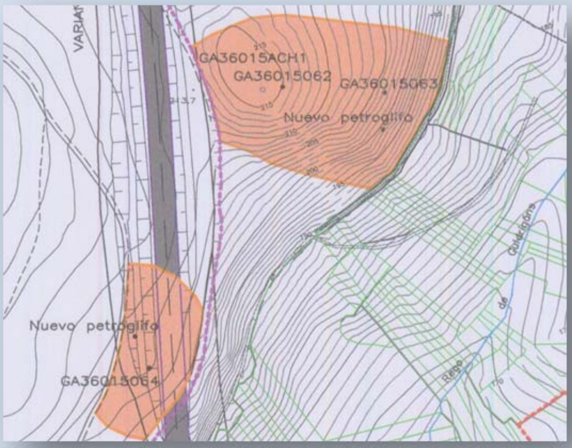

ÉPOCA	IDADE DO BRONCE	
COORDENADAS APROXIMADAS DA ESTACIÓN PRINCIPAL		
12	X: 533.898,25	Y: 4.719.954,26
13	X: 533.979,43	Y: 4.719.904,69
14	X: 533.998,14	Y: 4.719.856,57

O petróglifo GA36015065 ten unha datación indeterminada. Tamén ignoramos aquel que leva o código de identificación GA36015ACH1

14 LOCALIZACIÓN DE TODAS AS ÁREAS ARQUEOLÓXICAS DA RAN

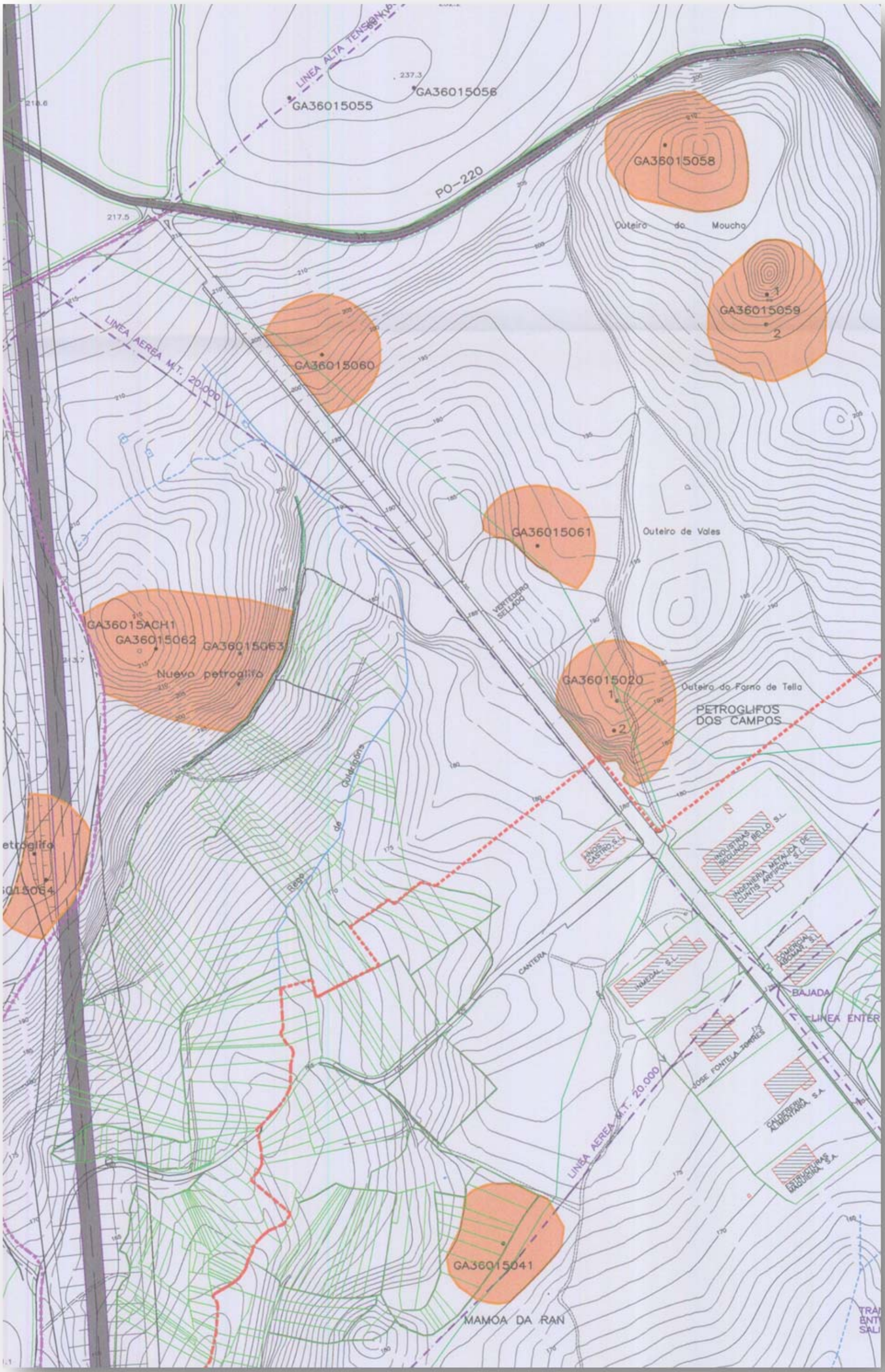

Plano nº 6 (Escala 1/3000) do Plan de Sectorización da Zona Empresarial da Ran **– Cuntis. Información de Afeccións. Documento refundido para aprobación definitiva. Arquitecto: José Magdalena Nogueira**

REFLEXIÓNS

15 VISTA AÉREA DAS PRINCIPAIS ZONAS RUPESTRES

Como se observa, as áreas rupestres están relativamente próximas, polo que non sería difícil intentar conciliar desenvolvemento industrial con respecto á biodiversidade e ao patrimonio cultural.

16 CONCILIACIÓN DO DESENVOLVEMENTO INDUSTRIAL E A CONSERVACIÓN DOS BENS PATRIMONIAIS

Verbo disto, indicaba a "Resolución da Secretaría Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental pola que se aproba o documento de referencia para a avaliación ambiental estratéxica do Plan Xeral de Ordenación Municipal do Concello de Cuntis" (Clave: 2010AEE0007):

> "Trátase de integrar aspectos de deseño ecolóxico na distribución de espazos e infraestruturas ligadas ao solo industrial, que garantan o menor impacto posible, tendo en conta os valores naturais da contorna e a existencia na súa contorna de núcleos de poboación (...)".

Incluso tamén sinala nun dos criterios, con respecto á mobilidade, que se pretende

igualmente “facilitar o acceso ás zonas de valor paisaxístico, histórico-cultural e patrimonial”.

Criterio: **Facilitar unha conectividade eficiente cara aos principais destinos**. Nivel de detalle:

- Fomentar unha zonificación que aumente a accesibilidade efectiva aos servizos e equipamentos.
- Situar os centros de servizos básicos e administrativos próximos á actividade da cidadanía.
- Contribuír ao deseño dunha malla de mobilidade do Concello eficiente, segundo as características do tráfico xerado.
- Deseñar itinerarios axeitados ás necesidades de modos de desprazamento alternativos.
- Favorecer a intermodalidade nos medios de transporte.
- Mellorar a eficacia do transporte público terrestre considerando as súas necesidades de infraestruturas.
- Favorecer a interconexión con outros concellos ou áreas de interese.
- Facilitar o acceso ás zonas de valor paisaxístico, histórico-cultural e patrimonial.

No axuste dos usos á contorna, tamén observa o seguinte:

Criterio: **Axustar os usos á contorna e aos obxectivos propios deste planeamento**. Nivel de detalle:

- Actualizar a análise do estado do recurso solo, no tocante á distribución dos seus usos, o seu estado de conservación e a súa capacidade portante de cara á edificación.
- Considerar as previsións de calquera outro tipo planeamento ou proxecto con repercusións no territorio municipal e o seu ámbito de influencia.
- Definir e delimitar as necesidades ás que se debe dar resposta coa clasificación do solo de modo coherente coa dinámica socioeconómica do Concello.
- Na zonificación do solo terase especial coidado cos sectores situados nas proximidades dos espazos protexidos, tanto naturais como patrimoniais, arqueolóxicos ou calquera outra protección ou espazo de especial valor.
- Quedarán salvagardados os espazos susceptibles de se ver afectados por riscos naturais e socioeconómicos.
- Establecer solucións que garantan o amortecemento das afeccións das actividades industriais no ámbito das áreas residenciais e produtivas rurais. Entre elas poderían figurar o deseño de filtros verdes ou pantallas vexetais.
- Evitar a fragmentación do territorio e a formación de barreiras que produzan ruptura na continuidade dos distintos usos previstos nos novos espazos urbanos, así como dos hábitats naturais.
- Considerar os espazos con importante impacto visual en función das súas características.
- Xustificar a idoneidade da clasificación do solo con respecto ás demais variables estudadas.

NATUREZA

Espazos e áreas protexidas

Descrición:	Superficie (ha) espazos e áreas recollidos recollidas nalgunha das categorías da Lei 9/2001 de Conservación da Natureza de Galicia e da Lei 42/2007, do 13 de decembro, do patrimonio natural e da biodiversidade así como os recollidos nos instrumentos de ordenación do territorio con incidencia no planeamento municipal.
Unidade de medida:	%
Fonte de datos:	Consellería do medio rural
Método de cálculo:	-
Actualización:	Anual

Roteiros verdes

Descrición:	Acondicionamento de sendeiros para uso público dos espazos naturais
Unidade de medida:	km
Fonte de datos:	Municipal
Método de cálculo:	Lonxitude total de roteiros verdes
Actualización:	Anual

PATRIMONIO

Adecuación para uso público dos bens patrimoniais

Descrición:	Existencia de actuacións, instalacións ou infraestruturas para uso público do ben patrimonial. De xeito adicional, instalacións turísticas vinculadas ao ben patrimonial
Unidade de medida:	Unidades
Fonte de datos:	Catálogo de bens patrimoniais do Plan
Método de cálculo:	Número de elementos do patrimonio con funcionalidade recreativa, turística, etc.
Actualización:	Revisión ou vixencia do Plan

17 DISTANCIA APROXIMADA ENTRE AS ÁREAS 01 E 03

18	ESTABELECEMENTOS HOSTALEIROS
1	A vila de Cuntis conta cun considerable número de estabelecementos hostaleiros que dan aloxamento e servizo a numerosos visitantes procedentes non só de Galicia, senón incluso de recunchos do Estado e de fóra del.
2	Todos os estabelecementos hostaleiros deberían contar con información continua e actualizada sobre o estado de conservación dos roteiros de sendeirismo que existen no municipio, ademais de ter constancia de todos os bens patrimoniais que poderían coñecer as/os visitantes.
3	**OFICINA DE TURISMO**. Sería importante dispor, ao longo de todo o ano, unha oficina turística en Cuntis que puidese dispensar de material didáctico sobre o patrimonio non só directamente ás/aos visitantes, senón á veciñanza e a todos aqueles negocios hostaleiros.

19	TURISMO
1	Visitan anualmente a vila do Baño, dende hai séculos, centos de persoas, procedentes de diversos recunchos da Península Ibérica. A razón fundamental é a presenza de augas termais –de sobrada fama– que se usan para distintas afeccións e por medio de diversas terapias. Así e todo, a maior afluencia é a galega.
2	Cuntis localízase nun lugar moi estratéxico, a igual distancia da capital de provincia (Pontevedra) e da capital da comunidade autónoma (Compostela). Ademais, non está distante de Vigo, Vilagarcía de Arousa,…
3	Como vila termal que é, este concello debe ofrecer alternativas de ocio para os diversos visitantes. • Haberá persoas ás que só lles interese descansar, porén o turismo termal e de ocio cada día van máis da man. Tanto é así que isto capta outro tipo de público de pequenas estadías, xeralmente diarias ou de fin de semana. • Xeralmente máis novas, estas persoas demandan lugares que visitar, que admirar, patrimonio arqueolóxico que ver, roteiros por zonas forestais ou "espazos verdes". • Non podemos atender a nova sociedade, cada día máis esixente, se non temos en conta a conservación de todos os recursos citados, sen salvagardar a nosa fauna e flora autóctonas, sen protexer os bens culturais.
4	Para iso, cómpre apostarmos por: • Conservarmos o noso patrimonio e poñelo en valor • Protexer os espazos naturais • Divulgar toda esta riqueza, ademais da termal • Deseñar roteiros para os distintos públicos • Manter estes roteiros, telos ben sinalizados, con paneis explicativos en bo estado, con camiños transitables e matogueiras recortadas no caso de se precisaren.

5	Tamén fornece a idea do **TURISMO COMO MOTOR DO DESENVOLVEMENTO SOCIOECONÓMICO** crer na necesidade de ESTUDAR, CONSERVAR E DIVULGAR os BENS CULTURAIS DO MUNICIPIO, tal e como se ten realizado en concellos que hoxe son referencia, por exemplo, Allariz.
6	Alén da importancia que ten espertado e esperta Castrolandín como monumento prehistórico de proxección non só provincial, senón a nivel galego; Cuntis de apostar definitivamente por poñer en valor diversidade de recursos culturais que pode ocasionar varias vantaxes: • Diferenciación comarcal • Difusión do noso patrimonio • Creación de alternativas turísticas • Conseguir que as/os visitantes teñan estadías máis longas na vila e, por extensión, no municipio.

20 LOCALIZACIÓN: LUGARES TURÍSTICOS E VILAS IMPORTANTES…

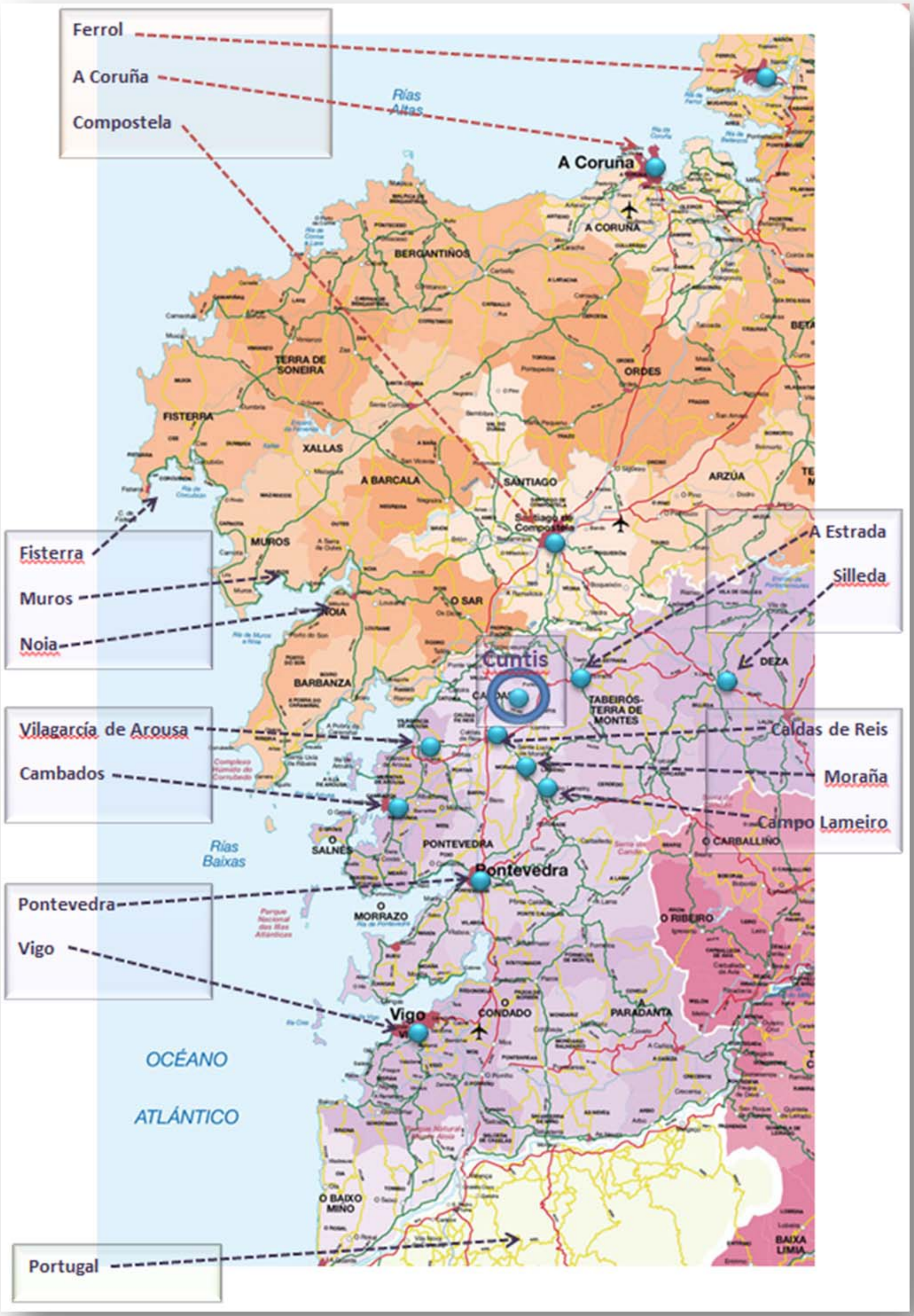

21	REALIDADE SOBRE OS RECURSOS TURÍSTICOS CUNTIENSES
1	Arestora, a administración cuntiense non desempeña labores importantes na concienciación da necesidade de conservar o patrimonio arqueolóxico do municipio. Tampouco divulga, convenientemente, esta riqueza patrimonial. Zonas de achados rupestres, como os da Ran, xacen no medio das matogueiras ou das silveiras, con camiños polos que non se pode andar, con paneis explicativos perdidos por algures e con moi pouca información **práctica** que lles facilitar aos estabelecementos hostaleiros.
2	Iniciativas particulares ou asociativas son as que maiormente velan pola conservación e divulgación do patrimonio.
3	Cómpre sinalar que seguen esta liña de defensa do Patrimonio, ao tempo que dun xeito ou doutro o divulgan, numerosos colectivos que, por non excluír a ningún, facemos mención de xeito xeral.

ESTADO DOS PETRÓGLIFOS

22	ESTADO DA ZONA ARQUEOLÓXICA	
1	Primeiramente hai que lembrar que varios dos petróglifos desta zona foron postos en valor aló polo ano 2008.	
2	As áreas rupestres están nun estado deplorable, e non polo estado de conservación dos elementos arqueolóxicos, senón por outras circunstancias. Enumeramos algunhas delas.	
3	**ACCESO AOS CONXUNTOS INSCULTÓRICOS - VEXETACIÓN**	
	É complicado localizar, ou difícil de acceder, a un bo número de petróglifos xa inventariados e protexidos. A maior parte deles xacen entre as matogueiras:	
	• Forno da Tella II (**GA36015020**)	**Foto 01**
	• Outeiro de Vales (**GA36015061**)	**Foto 02**
	• Outeiro do Moucho II (**GA36015059**)	**Foto 03**
	• Outeiro do Moucho III (**GA36015059**)	**Foto 04**
	• A raíz disto, nin a veciñanza nin os forasteiros poden contemplalos.	
	• Eucaliptos, “tropeceiras”, toxo,... e nalgún caso un gran substrato vexetal ocultan algúns grupos rupestres.	
4	**SINALIZACIÓN**	
	Distintos elementos de sinalización de grupos inscultóricos teñen os seguintes problemas:	
	• O sinal de entrada á área rupestre pola zona do polígono está notablemente deteriorado e tombado cara a un lado.	**Foto 05**
	• Un dos bolardos indicadores dos “Petróglifos do Outeiro da Ran” (tamén coñecido como Outeiro de Vales) case é imposible localizalo.	**Foto 06**
	• Oxidado, e igualmente nas silveiras, fica un dos bolardos indicadores dos “Petróglifos do Outeiro do Moucho”.	**Foto 07** **Foto 08**
	• O sinal indicador do “Petróglifo do Outeiro do Moucho” (que dá á estrada que baixa cara ao lugar de Calvos e sobe cara a Estacas) está oxidado.	
5	**SENDEIROS E CAMIÑOS**	
	• Varios dos camiños antigos que dan acceso ás agrupacións rupestres teñen o monte baixo moi pegado aos seus lindes.	**Foto 09**
	• Algúns dos camiños pérdense no medio da vexetación, polo que é complicado saber cara a onde nos dirixen.	**Foto 10**
	• Os sendeiros que, outrora, se realizaron para poder acceder con facilidade ás agrupacións do Outeiro do Moucho I, II e III están en total abandono. Xa non se observa o xabre co que foron recubertos nin as madeiras que os delimitaron.	**Foto 11** **Foto 12** **Foto 13**
	• Os sendeiros elaborados con “zahorra” están totalmente cubertos de toxo.	**Foto 14** **Foto 15** **Foto 16** **Foto 17**

6	VERTEDOIROS NA CONTORNA	
	No lugar no que se localizan os petróglifos do Forno da Tella I e II (**GA36015020**) atópase en distintos lugares diversos desperdicios:	
	• Zonas con plásticos e recipientes plásticos de considerable tamaño.	**Foto 18**
	• Acumulación de cascallos de obras.	**Foto 19**
	• Restos vexetais de xardinería.	**Foto 20**
	• Esqueletos de animais, o que se pode entender que neste lugar houbo preas en descomposición, o que pode ser un foco de infestación.	**Foto 21** **Foto 22**
	• Ao carón do Outeiro de Vales houbo –outrora– un vertedoiro que, na actualidade, está fechado. Alén disto, cada verto tempo hai quen deposita restos de obras e incluso animais mortos. Puidemos comprobar isto no ano 2009.	**Foto 23** **Foto 24**

RISCOS POTENCIAIS, ALERTAS E VALORACIÓN

23 RISCOS POTENCIAIS

O abandono e estado de desleixo no que se atopan os petróglifos desta área traen consigo varios riscos potenciais que cómpre ter presentes. Traémolos até aquí para que as administracións sexan responsables da súa conservación, tal e como así o esixe a **Lei 8/1995, do 30 de outubro, do Patrimonio Cultural de Galicia** no seu **artigo 4.1**:

> "**Os concellos teñen a obriga de protexeren, defenderen, realzaren e daren a coñece-lo valor cultural dos bens integrantes do patrimonio cultural de Galicia que radiquen no seu termo municipal**".

Tampouco queremos esquecer o **artigo 4.2** no que se regula o seguinte:

> "**Correspóndelles, así mesmo, adoptar en caso de urxencia, as medidas cautelares necesarias para salvagarda-los bens do patrimonio cultural de Galicia que visen o seu interese ameazado**".

Sendo responsables e actuando de acordo coa legalidade vixente, facemos noso o **artigo 3.1** da devandita:

> "**As persoas que observasen perigo de destrucción ou deterioración dun ben integrante do patrimonio cultural de Galicia deberán, no menor tempo posible, poñelo en coñecemento da Administración competente, que comprobará o obxecto da denuncia e actuará conforme o disposto pola lei**".

Tamén asumimos o **artigo 3.2**:

> "**Calquera persoa física ou xurídica está lexitimada para actuar en defensa do patrimonio cultural de Galicia ante as administracións públicas da Comunidade Autónoma e os tribunais de xustiza, en cumprimento do previsto nesta lei**".

1	**PRESENZA DE EUCALIPTOS**	
	• Distintos organismos e entidades científicas alertan da deterioración que poden padecer os "monumentos"pola presenza de eucaliptos ao seu carón.	
	• Nas contornas dos petróglifos do Forno da Tella I e II, así como no Outeiro de Vales, existen varios exemplares desta árbore, polo que sería recomendable unha tala controlada dos mesmos.	
	• O Petróglifo do Forno da Tella II (**GA36015020**) ten xusto a vexetación enriba: matogueiras e eucaliptos. Este petróglifo é case imposible localizalo, tanto é así que hai rochas que –outrora foron movidas por medios mecánicos– que pode caer enriba del.	**Foto 25**
	• Acontece o mesmo co petróglifo do Outeiro de Vales (**GA36015061**)	**Foto 02**

- Tamén se comproba isto no Outeiro do Forno da Tella I (**GA36015020**) — **Foto 26**

2 PRESENZA DE LIQUES NA SUPERFICIE DAS ROCHAS

- A pátina superficial de petróglifos tan impresionantes como o do Forno da Tella I están cubertos, total ou parcialmente, por liques, o que pode provocar unha progresiva biodeterioración da rocha e, logo así, dos gravados.
- O **CSIC** xa ten avisado deste gran problema que acontece en bens culturais. — **Foto 27** **Foto 28**
- Sobre este último asunto, recomendamos consultar os seguintes enlaces:
  - http://digital.csic.es/bitstream/10261/16788/1/Segovia_Press_release.pdf
  - http://www.europapress.es/castilla-y-leon/noticia-csic-diagnostica-procesos-deterioro-iglesias-romanicas-segovia-colonizacion-liquenes-hongos-20090909140946.html
  - http://www.ellibrepensador.com/2013/02/20/control-de-los-liquenes-sobre-la-piedra-de-los-monumentos/

CSIC

Investigadoras del CSIC constatan el deterioro de las iglesias románicas de Segovia por la acción de líquenes y hongos

- **El estudio ha localizado líquenes y colonias microbianas en el exterior e interior de la piedra de estos templos**
- **Las autoras, que han propuesto diversas vías de actuación, colaboran en la actualidad con una empresa que quiere probar la efectividad de sus productos antimicrobianos**

Madrid, 9 de septiembre, 2009 Investigadoras del Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC) han diagnosticado procesos de deterioro de las iglesias románicas de Segovia por la colonización de líquenes y hongos, tanto en el exterior, como en el interior de la roca. El estudio, que pretende reivindicar el valor de estos templos dentro del patrimonio cultural de la ciudad, propone diferentes tratamientos para prevenir el biodeterioro y recuerda que la simple eliminación de los líquenes superficiales de la roca puede llegar a ser contraproducente. El trabajo, financiado en primera instancia por la Junta de Castilla y León y después por la Comunidad de Madrid, ha sido publicado por la revista *Science of the Total Environment.*

- **Antonio de la Peña Santos** (Arqueólogo do Museo de Pontevedra) e **Martina Viéitez** (bióloga) tamén nos teñen alertado deste problema que debenderá, fundamentalmente, do tipo de lique do que se trate. Os que máis abundan son, fundamentalmente, liques crustáceos escamosos (**Diploschistes ocellatus** e **Lobothallia radiosa**)

3	RISCOS POTENCIAIS POLO LUME
	• A presenza de árbores e monte baixo (matogueiras) ao pé dos petróglifos coadxuva asumir riscos que, para nada, favorecen á conservación do patrimonio e, nomeadamente, dos petróglifos. Que non se teña estes espazos coidados fai que, de se ocasionar un incencio, o lume se propague con gran facilidade; e este –advertivos– é un dos maiores inimigos que teñen os gravados rupestres.
	• Non é primeira vez que a zona da Ran sofre un incendio. Lembramos aquí algunhas:

(**25 e 26 de novembro de 2012**)

PonteVedra Viva!com

Más +

Comparte este artículo

Twittear

J'aime 0

G+1 Recomendar isto en Google

Umia

Un incendio sofocado y avivado dos veces daña una nave en Cuntis

Por Redacción
Lunes 26 de Noviembre, 2012

Un incendio ha calcinado entre la última hora del domingo y la mañana de este lunes parte de una nave de maderas del polígono A Ran de Cuntis. El fuego **fue sofocado de madrugada y volvió a reactivarse horas más tarde**.

La primera alerta del fuego se produjo a las 23.57 horas y fueron movilizados hasta el lugar voluntarios de Protección Civil, operarios del Concello, Bomberos do Salnés y Guardia Civil.

Los bomberos lograron sofocar las llamas, pero **ardieron parte de los palés de madera de unos cuatro metros de altura** que estaban almacenados en el interior.

(**17 de agosto de 2014**)

20 minutos

PORTADA | Nacional | Deportes | Internacional | Tecnología | Economía | Cultura | Tu ciudad | Secciones

Fotos | Vídeos | Gráficos

HORÓSCOPO | SORTEOS | GUÍA TV | + SERVICIOS

Málaga 21° 15°

Síguenos en

PONTEVEDRA

Sofocado un incendio en una nave de recambio de neumáticos en Cuntis (Pontevedra)

Un incendio, que ha sido sofocado sobre las 5,30 horas de este domingo, ha afectado a la cabina de pintura de una nave de neumáticos en el polígono de A Ran, en el municipio pontevedrés de Cuntis.

EUROPA PRESS. 17.08.2014

Un incendio, que ha sido sofocado sobre las 5,30 horas de este domingo, ha afectado a la cabina de pintura de una nave de neumáticos en el polígono de A Ran, en el municipio pontevedrés de Cuntis.

En concreto, el fuego se inició en esta nave de recambio de ruedas sobre las 2,00 horas de este domingo, por lo que fue alertada Protección Civil de Cuntis que, al no poder controlarlo, según han precisado a Europa Press fuentes de este cuerpo, pidió más medios.

Así, se desplazaron al lugar del incendio —que ocurrió en la N-640, concretamente en el cruce de Moraña, en la salida de Cuntis en dirección a Caldas de Reis— el Grupo de Emergencias Supramunicipales (GES) de A Estrada y los Bomberos de O Salnés.

(14 de xullo de 2015)

CUNTIS La Voz de Galicia 180 0 0

PORTADA GALICIA EDICIÓN PONTEVEDRA CUNTIS

Un incendio calcina en Cuntis varias plantas de marihuana

• *Una columna de humo negro que salía de la parte alta del polígono de A Ran, a la altura de Calvos, alertó a los servicios de emergencia*

cuntis / la voz, 14 de julio de 2015. Actualizado a las 05:10 h.

180 0 0

Una columna de humo negro que salía de la parte alta del polígono de A Ran, a la altura de la localidad de Calvos, alertó ayer a las 14 horas a efectivos de Protección Civil de Cuntis, que acudieron rápidamente al lugar y comprobaron que una zona arbolada se encontraba en llamas.

Inmediatamente iniciaron las labores de extinción con la motobomba de la que dispone el concello y en pocas horas lograron controlar y extinguir un fuego que calcinó más de dos mil metros cuadrados de pinar. En las labores de extinción colaboraron también una cuadrilla de Medio Rural y un avión, que se desplazó a la zona pero no llegó a actuar.

Al comprobar el terreno, miembros de la Protección Civil se encontraron con restos de una plantación de marihuana ilegal que acabó también calcinada. Precisamente el objetivo de los incendiarios podría haber sido el de arrasar la plantación, puesto que el origen del incendio, con dos focos activos, apunta a que el fuego fue provocado.

- **CUMPRIRÍA FACER VARIAS ACCIÓNS**: tala de árbores que estea pegadas ao pé dos petróglifos (sobre todo eucalíptos) e roza manual das matogueiras.

En relación cos estragos ocasionados polo lume nos petróglifos cómpre lembrar: **http://praza.gal/movementos-sociais/5302/o-incendio-de-oia-puido-danar-o-meirande-petroglifo-de-circulos-concentricos-de-europa/**

praza PÚBLICA

Hoxe hai 46 anos naufragaba na ría de Vigo o Polycomander

PRAZA DA CULTURA ▼ PRECAMPANA GALEGA ▼ VOLVE A SELECCION ▼ O FOCO NA TRANSP

INCENDIOS ▼ Venres 30, Agosto 2013 | Movementos sociais

O incendio de Oia puido danar o meirande petróglifo de círculos concéntricos de Europa

Redacción | @prazapublica

O incendio que nos últimos días queimou máis de dúas mil hectáreas no Baixo Miño puido causar un gran dano, medioambiental e patrimonial, que aínda de ser avaliado. O Instituto de Estudos Miñoranos (IEM) amosou nos últimos días a súa preocupación polo estado dos petróglifos do Monte Tetón. Valminor.info informa este venres sobre os prexuízos que puideron sufrir estes valiosos elementos patrimoniais, en especial o das Portaxes, que garda o gravado rupestre de círculos concéntricos máis grande de Europa.

O incendio de Oia afectou aos muíños do Folón

24 ROCE DAS ÁREAS RUPESTRES E LIMPEZA DOS PETRÓGLIFOS

- Calquera actuación de limpeza neste ou noutros petróglifos non poden ser realizadas por calquera particular ou administracións. É o organismo pertinente, e en particular a Consellaría de Cultura e Patrimonio, a que debe autorizar e supervisar isto.
- Acontece o mesmo con calquera labor de roza e eliminación de plantas arbustivas, eucaliptos,... que poidan existir no lugar.
- A roza debe ser manual, e non como aconteceu recentemente no PAAR: Parque Arqueolóxico da Arte de Campo Lameiro

Los gestores del mayor parque rupestre arruinan un petroglifo

Un tractor que desbrozaba en el conjunto de Campo Lameiro le pasó por encima

EL PAÍS

VÍCTOR HONORATO

Pontevedra - 13 ENE 2015 - 21:34 CET

El abandono, la despreocupación o la falta de medios para conservar el arte prehistórico han convertido en un fenómeno recurrente la destrucción de petroglifos en Galicia. Menos frecuente es que los daños se den en el recinto que el presidente de la Xunta, Alberto Núñez Feijóo, calificó de "Pórtico de la Gloria del arte rupestre". Pero eso es lo que ha pasado en el Parque Arqueolóxico de Arte Rupestre de Campo Lameiro (Pontevedra), el mayor conjunto de esas características que se conserva en Galicia, donde unos trabajos de desbroce afectaron severamente a una roca con un grabado prehistórico.

Consúltese a este respecto: https://www.youtube.com/channel/UCgCply_gZQ5ZuoTlp_P6arw

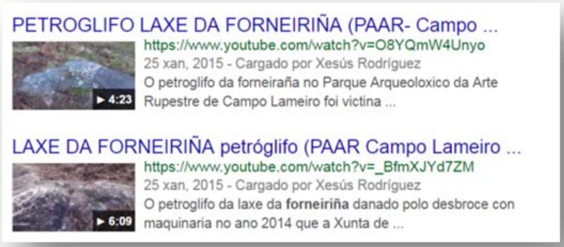

PETROGLIFO LAXE DA FORNEIRIÑA (PAAR- Campo ...
https://www.youtube.com/watch?v=O8YQmW4Unyo
25 xan, 2015 - Cargado por Xesús Rodríguez
O petroglifo da forneirañа no Parque Arqueoloxico da Arte Rupestre de Campo Lameiro foi victina ...

LAXE DA FORNEIRIÑA petróglifo (PAAR Campo Lameiro ...
https://www.youtube.com/watch?v=_BfmXJYd7ZM
25 xan, 2015 - Cargado por Xesús Rodríguez
O petroglifo da laxe da **forneiriña** danado polo desbroce con maquinaria no ano 2014 que a Xunta de ...

PETROGLIFO LAXE DOS CARBALLOS AMEAZADO 16-03 ...
https://www.youtube.com/watch?v=MSkkhOie7NE
17 mar, 2015 - Cargado por A Forneiriña Colectivo na Defensa do Patrimonio
A **Forneiriña** Colectivo na Defensa do Patrimonio ... gravados do petróglifo da Laxe da **Forneiriña** senon ...

A Forneiriña Colectivo na Defensa do Patrimonio - YouTube
https://www.youtube.com/.../UCgCply_gZQ5ZuoTl... ▾ Traducir esta páxina
__count__/__total__ A **Forneiriña** Colectivo na Defensa do Patrimonio.
SubscribeSubscribedUnsubscribe 0. Loading... Loading... Working... Uploads Play all.

Consúltese tamén: http://pontevedraviva.com/xeral/27800/dimision-parque-arqueoloxico-director-campolameiro-petroglifos/?phpcan_action=favoritos

PonteVedra Viva!com

Más +

Comparte este artículo

Twittear

Gústame 8

G+1 Recomendar isto en Google

Daños en un petroglifo de Campo Lameiro
© Anovaterra

Campo Lameiro

Piden la dimisión del director del Parque Arqueolóxico de Campo Lameiro por los últimos daños a petroglifos

Por Redacción
hace 17 horas

ÚNETE AO EQUIPO SOGAMA

PRUEBA TUS AUDIFONOS GRATIS DURANTE 2 MESES

Las nuevas agresiones al patrimonio arqueológico que se han apreciado en el petroglifo de Chan do Carbón 3 en Campo Lameiro, han provocado que el grupo de trabajo de Anovaterra, de la organización política Anova, pida la dimisión del director del Parque Arqueolóxico de Arte Rupestre (PAAR), José Manuel Rey. Este colectivo culpa a la Xunta de Galicia de ser responsable de los daños y de la destrucción del patrimonio al no establecer protocolos de actuación ni habilitando medios para la gestión.

Petroglifo de Campo Lameiro
© Anovaterra

25 VALORACIÓN

Baixo o noso punto de vista consideramos que esta zona leva anos abandonada, o que significa varias cousas:

- Na lexislatura pasada non se fixo absolutamente nada para manter limpa e visitable a zona na que se localizan estes testemuños arqueolóxicos cuntienses que, por certo, se lles dá publicidade incluso na propia web municipal.

http://www.turismodecuntis.es/

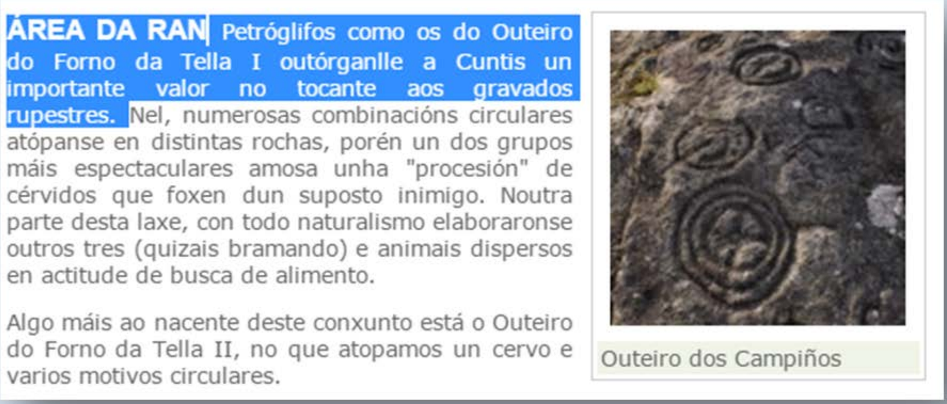
ÁREA DA RAN Petróglifos como os do Outeiro do Forno da Tella I outórganlle a Cuntis un importante valor no tocante aos gravados rupestres. Nel, numerosas combinacións circulares atópanse en distintas rochas, porén un dos grupos máis espectaculares amosa unha "procesión" de cérvidos que foxen dun suposto inimigo. Noutra parte desta laxe, con todo naturalismo elaboraronse outros tres (quizais bramando) e animais dispersos en actitude de busca de alimento.

Algo máis ao nacente deste conxunto está o Outeiro do Forno da Tella II, no que atopamos un cervo e varios motivos circulares.

Outeiro dos Campiños

- Estes petróglifos tamén son publicitados na planimetría cultural e didáctica *ofrecida por este concello*

- Tamén se subliña o valor destes petróglifos nos folletos, dípticos e outro material divulgativo que adquire o visitante e que se dispensa nalgúns estabelecementos hostaleiros, na Casa da Cultura Roberto Blanco Torres e, incluso, no verán no punto de información turística.

a arte prehistórica

Mámoas, petróglifos e castros testemuñan a humanización prehistórica da paisaxe. Os primeiros habitantes de Cuntis deixaron unha fonda pegada no territorio. A súa memoria chegounos tamén a través de lendas populares protagonizadas por míticos mouros.
Máis información: www.turismodecuntis.com

Os gravados de forma circular ou labiríntica son os máis abondosos. Para moitos arqueólogos, as representacións con animais indican lugares de caza ou de paso das mandas.

Petróglifo do Outeiro do Forno da Tella

Petróglifo do Outeiro dos Campiños

- O actual goberno municipal aínda non revisou o estado dos mesmos ou, cando menos, non se preocupou en absoluto do estado dos gravados rupestres.
- A imaxe que pode estar a dar o Concello de Cuntis por mor do estado no que se atopa a área rupestre da Ran é case inimaxinable.
- Calquera visitante que busque calquera dos gravados existentes nesa zona saca unha conclusión clara: Cuntis terá patrimonio, mais non lle importa coidar del nin aproveitar as vantaxes que isto traería consigo.
- Por mor do grao de abandono desta zona, de ***grandísmo valor arqueolóxico***, compróbase que –quizais por intencións políticas ou por desidia– non se fixo absolutamente nada para manter a contorna dende cando menos cinco anos.

INVESTIMENTOS ANTERIORES

26	ADR
1	**Promotor**: *ASOCIACIÓN PARA O DESENVOLVEMENTO RURAL DOS VALES DO ULLA E UMIA*
2	**Os fondos ían destinados para** “*ACTUACIÓNS BRANDAS DE VALORIZACIÓN DOS RECURSOS PATRIMONIAIS HISTÓRICOS E NATUROCIO*”.
3	O proxecto foi elaborado por:
	• Redondo, Valladares y Rodríguez, arquitectos S.C.
	• **rvr** arquitectos
4	No mesmo **perséguese a mellora das seguintes condicións dos recursos:**
	a) Sinalización axeitada dos recursos para facilitar a localización polos visitantes
	b) Informar de cada recurso con paneis explicativos
	c) Accesibilidade, mellorando condicións de seguranza e comodidade
	d) Conservación e mellora do recurso ou da súa contorna
5	Con fondos destinados para este proxecto executáronse obra nos concellos de:
	• Catoira
	• Caldas de Reis
	• Cuntis
	• Moraña
	• Pontecesures
	• Portas
	• Valga

27	INVESTIMENTO NA ZONA DA RAN		
1	Adecuar a zona dos petróglifos do **Outeiro do Forno da Tella** supuxo:		
	• Roce e limpeza superficial	600 m^2	360,00 €
	• Tala e destoconado de árbores		195,90 €
	• Plantación de Quercus robur		736,23 €
	• Apertura de buratos		312,40 €
	• Panel explicativo		560,00 €
		SUBTOTAL	**2.164,53 €**
2	Na zona dos petróglifos do **Outeiro do Moucho** acometéronse as seguintes actuacións:		
	• Roce e limpeza superficial	1600 m^2	960,00 €
	• Tala e destoconado de árbores		195,90 €
	• Plantación de Quercus robur		4.818,96 €
	• Apertura de buratos		2.044,80 €
	• Apertura de caixas para firmes		116,64 €
	• Taboleiros de madeira tratada		6.355,20 €
	• Zahorra para sendas peonís		1.558,80 €
	• Panel explicativo		560,00 €
		SUBTOTAL	**16.610,30 €**
3	**INVESTIMENTO**		**18774,83 €**
4	**IMPOSTOS**		
	• **19 % GG + BI**		**3.567,2177 €**
	• **16 % IVE**		**3.574,7276 €**
5	**TOTAL (CON IMPOSTOS)**		**25.916,78 €**

6	**Varios dos paneis explicativos –colocados 2009– a día de hoxe non os demos localizado**	**Foto 29** **Foto 30** **Foto 31**

SUBCAPÍTULO 04.08 PET. OUTEIRO DO FORNO DA TELLA

CÓDIGO	DESCRIPCIÓN	UDS	LONGITUD	ANCHURA	ALTURA	PARCIALES	CANTIDAD	PRECIO	IMPORTE
04.08.01	**m2 Desbroce y limpieza superficial** Desbroce y limpieza del terreno con medios manuales o mecanicos según condiciones del terreno, con retirada de restos de tamaño superior a 30 cm., i/carga sobre camión y transporte a vertedero. En el entorno inmediato al petroglifo u otro elemento arqueologico el desbroze se realizará siempre por medios manuales.								
		1	600,00			600,00			
							600,00	0,60	360,00
04.08.02	**ud Talados y destoconado árbol Ø 15-35 cm** Talado y destoconado de árboles de diámetro comprendido entre 15 y 35 cm, troceado y apilado de los mismos, carga y transporte a vertedero de ramas, tocón y resto de productos resultantes. Incluso relleno y compactado del hueco resultante con tierras propias.								
		10				10,00			
							10,00	19,59	195,90
04.08.03	**ud Quercus robur 14/16 cm per rt.** Plantación mediante camión grúa de Quercus robur de 14/16 cm de perímetro suministrado a raíz desnuda, con medios manuales: colocación aplomada, relleno del hoyo, de dimensiones 1 x 1 x 1 m3, con tierra vegetal fertilizada hasta la mitad de su profundidad, compactación con medios naturales (pisado), relleno del resto del hoyo y nueva compactación manual, formación de alcorque y primer riego, según NTJ 08B/Plantación; sin incluir apertura de hoyo.								
		11				11,00			
							11,00	66,93	736,23
04.08.04	**ud Apertura hoyo manual 1x1x1** Apertura de hoyos de plantación de 1x1x1 m con medios manuales y esparcimiento de las tierras sobrantes al lado del hoyo de plantación.								
		11				11,00			
							11,00	28,40	312,40
04.08.05	**ud Panel explicativo 453/320 x 320 x 393 mm** Panel explicativo 453/320 x 320 (dimensiones del panel en función del contenido) y 393 mm de altura. Formado por dos soportes realizados con perfiles de acero de sección cuadrada de 400mm de lado por 3 mm de sección cerrados en la parte superior con una tapa de 3 mm de espesor, galvanizados y curvados según se indica en los planos, imprimación y pintura oxidon. Incluso placas de anclaje de 8 mm de espesor con barillas roscadas en zapatas de hormigón de longitud necesaria según dimensiones del panel y de sección 50x30 cm. Los soportes irán unidos entre si mediante perfiles LF 40.20.3, que sirven de apoyo del cartel formado por dos vidrios de 6 mm de espesor unidos con butiral incluyendo panel serigrafiado intermedio con la descripción-imagen del recurso cuyo contenido será aportado por la propiedad. Incluso montaje e instalación.								
		1				1,00			
							1,00	560,00	560,00

TOTAL SUBCAPÍTULO 04.08 PET. OUTEIRO DO FORNO DA...... 2.164,53

SUBCAPÍTULO 04.09 PET. OUTEIRO DO MOUCHO

04.09.01 m2 **Desbroce y limpieza superficial**

Desbroce y limpieza del terreno con medios manuales o mecanicos según condiciones del terreno, con retirada de restos de tamaño superior a 30 cm., i/carga sobre camión y transporte a vertedero. En el entorno inmediato al petroglifo u otro elemento arqueologico el desbroze se realizará siempre por medios manuales.

UDS	LONGITUD	ANCHURA	ALTURA	PARCIALES	CANTIDAD	PRECIO	IMPORTE
1	1.600,00			1.600,00			
					1.600,00	0,60	960,00

04.09.02 ud **Talados y destoconado árbol Ø 15-35 cm**

Talado y destoconado de árboles de diámetro comprendido entre 15 y 35 cm, troceado y apilado de los mismos, carga y transporte a vertedero de ramas, tocón y resto de productos resultantes. Incluso relleno y compactado del hueco resultante con tierras propias.

UDS	LONGITUD	ANCHURA	ALTURA	PARCIALES	CANTIDAD	PRECIO	IMPORTE
10				10,00			
					10,00	19,59	195,90

04.09.03 ud **Quercus robur 14/16 cm per rt.**

Plantación mediante camión grúa de Quercus robur de 14/16 cm de perímetro suministrado a raíz desnuda, con medios manuales: colocación aplomada, relleno del hoyo, de dimensiones 1 x 1 x 1 m3, con tierra vegetal fertilizada hasta la mitad de su profundidad, compactación con medios naturales (pisado), relleno del resto del hoyo y nueva compactación manual, formación de alcorque y primer riego, según NTJ 08B/Plantación; sin incluir apertura de hoyo.

UDS	LONGITUD	ANCHURA	ALTURA	PARCIALES	CANTIDAD	PRECIO	IMPORTE
72				72,00			
					72,00	66,93	4.818,96

04.09.04 ud **Apertura hoyo manual 1x1x1**

Apertura de hoyos de plantación de 1x1x1 m con medios manuales y esparcimiento de las tierras sobrantes al lado del hoyo de plantación.

UDS	LONGITUD	ANCHURA	ALTURA	PARCIALES	CANTIDAD	PRECIO	IMPORTE
72				72,00			
					72,00	28,40	2.044,80

04.09.05 m2 **APERTURA DE CAJA PARA FIRMES**

Excavación de 0,25 mts.de profundidad máxima, nivelación, perfilado y compactación de caja hasta el 95 % P.M., para aceras o pavimentos peatonales, con maquinaria de pequeñas dimensiones, incluso transporte de sobrantes a vertedero autorizado

UDS	LONGITUD	ANCHURA	ALTURA	PARCIALES	CANTIDAD	PRECIO	IMPORTE
1	240,000	1,500	0,200	72,000			
					72,00	1,62	116,64

MEDICIONES Y PRESUPUESTO

CÓDIGO	DESCRIPCIÓN	UDS	LONGITUD	ANCHURA	ALTURA	PARCIALES	CANTIDAD	PRECIO	IMPORTE
04.09.06	ml **TABLON MADERA TRATADA 30x200 mm.**								
	Suministro y colocación de tablón de madera de pino rojo calidad comocae tratada para intemperie en autoclave con sales hidrosolubles CCB o CFK, en delimitación de pavimentos, incluso anclaje al terreno mediante estacas de madera de 40x40x500 mm. tratadas de la misma manera, nivelación y remates, totalmente colocado.								
		2	240,00			480,00			
							480,00	13,24	6.355,20

04.09.07 **m3 ZAHORRA ARTIFICIAL EN SENDAS PEATONALES**

Zahorra artificial a decidir su origen de cantera por la d.f. en formación de sendas peatonales extendida, rasanteada y compactada con medios de dimensiones reducidas, incluso humectación y carga y transporte desde acopio intermedio

1	240,00	1,50	0,20	72,00			
					72,00	21,65	1.558,80

04.09.08 **ud Panel explicativo 453/320 x 320 x 393 mm**

Panel explicativo 453/320 x 320 (dimensiones del panel en función del contenido) y 393 mm de altura. Formado por dos soportes realizados con perfiles de acero de sección cuadrada de 400mm de lado por 3 mm de sección cerrados en la parte superior con una tapa de 3 mm de espesor, galvanizados y curvados según se indica en los planos, imprimación y pintura oxidon. Incluso placas de anclaje de 8 mm de espesor con barillas roscadas en zapatas de hormigón de longitud necesaria según dimensiones del panel y de sección 50x30 cm. Los soportes irán unidos entre si mediante perfiles LF 40.20.3, que sirven de apoyo del cartel formado por dos vidrios de 6 mm de espesor unidos con butiral incluyendo panel serigrafiado intermedio con la descripción-imagen del recurso cuyo contenido será aportado por la propiedad. Incluso montaje e instalación.

1	1,00			
		1,00	560,00	560,00

TOTAL SUBCAPÍTULO 04.09 PET. OUTEIRO DO MOUCHO 16.610,30

ROTEIRO

28 ALTERNATIVAS DE OCIO – SENDEIRISMO

1 A da páxina de turismo de Cuntis oferta varios roteiros que poder realizar. Concretamente son cinco:

1. Roteiro arqueolóxico (3-4 km)
2. Subida ao Monte Xesteiras (8 km)
3. Roteiro da Auga (5-6 km)
4. **PRG-20** Circular de Cuntis (24 km)

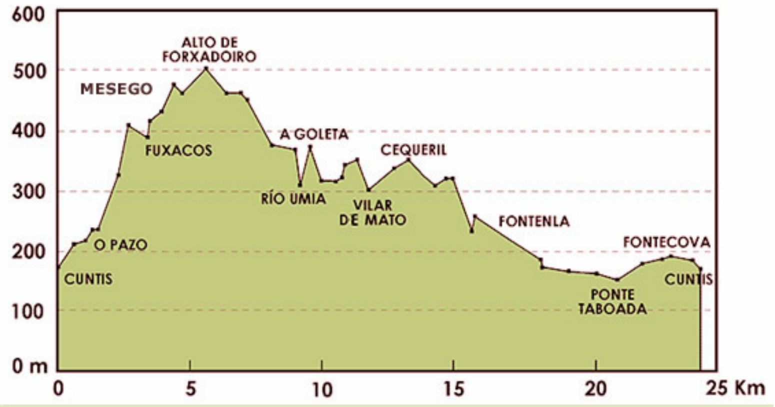

(Fonte: Club Pena Trevinca: Montañeiros de Galicia)

5. **PRG-21** Cuntis a Valga (17 km)

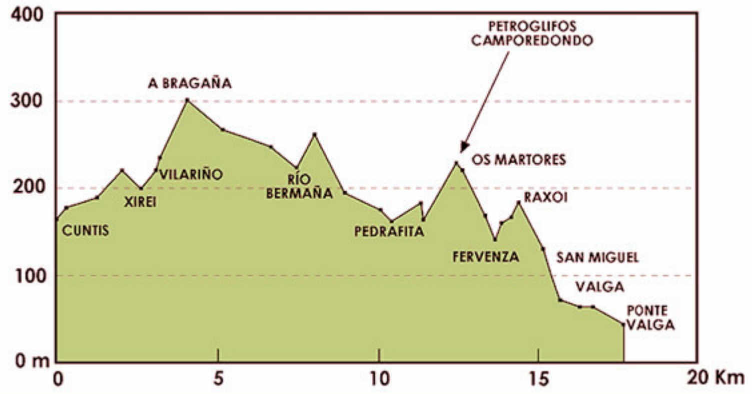

(Fonte: Club Pena Trevinca: Montañeiros de Galicia)

29	PROPOSTAS
1	Propomos realizar un roteiro que discorra dende a vila termal do Baño ata a zona dos petróglifos da Ran. Nel poderíanse visitar as áreas rupestres 1, 3 e 5 identificadas na planimetría que se achega.
2	Compre sinalar que estas áreas xa foron postas en valor noutro momento, polo que se realizaron distintas actuacións:
	• Roza
	• Construción de camiños
	• Colocación de paneis explicativos
3	Para que os conxuntos rupestres volvan ser visitables, deberán estar ben sinalizados, cos camiños arranxados e a vexetación recortada.
4	Considerando o punto de partida, por exemplo, a Praza de Galiza da vila do Baño, unha camiñata até as zonas rupestres citadas levaría un “desenvolvemento” sinxelo, sen moitas pendentes e cunha lonxitude media-baixa. De discorrer o roteiro pola zona de Trasponte até a devandita área, non levaría máis (ida e volta, deseñándoa como circular) de 5 km. De irmos pola estrada xeral, tendo en conta as persoas maiores cunha mobilidade un pouco máis reducida, sería un pouco máis de 4 km.

30	ROTEIRO	
1	**TRAZADO**	Praza de Galiza, Rúa Bernardo Sagasta, Trasponte, O Campo Vello, A Ran, Polígono Industrial, Outeiro do Forno da Tella, Outeiro de Vales, Outeiro do Moucho, Casas do Monte (Calvos), Calvos, Convento das Bieitas, Rúa do Convento, A Ponte e Praza de Galiza.
2	**DIFICULTADE**	Baixa
3	**LONXITUDE**	4,5 km con non moitas costas.
4	**DESENVOLVEMENTO**	O percorrido desenvólvese entre unhas altitudes de 159 a 213 m de altitude, polo que se ha ter un ascenso máximo de 54 metros.
5	**APTO**	Para todas as idades, aínda que complicado para persoas de idade que non estean acostumadas a terreos con firmes irregulares.

31 ESQUEMA DO TRAZADO

32 OBSERVACIÓNS

- É importante acceder ao Outeiro do Moucho con suma precaución, no caso de se tratar de persoas adultas.
- Compre levar roupa facilmente visible, para que os vehículos poidan observar aos camiñantes sen dificultade, sobre todo naqueles tramos onde non hai beirarrúas (de Trasponte ao cruce da Ran, e dende o Outeiro do Moucho ao Lugar das Casas do Monte).
- Cómpre sinalar que dende o Outeiro do Moucho ata as Casas do Monte hai un tramo de 500 metros sen beirarrúas, nunha zona de descenso onde se deben tomar moitas precaucións por mor do tráfico que pode non ter moita visibilidade.

33	DESENVOLVEMENTO E LUGARES DO TRAZADO
1	Tal e como se indicou, este roteiro ten un desenvolvemento moi suave, que vai dende cotas de 159 metros de altitude a 213. Esta última localízase á altura do Outeiro do Moucho. E a máis baixa na Rúa Bernardo Sagasta

PRENSA

Versión en galego

La Voz de Galicia | HEMEROTECA WEB

21 de enero del 2004

PONTEVEDRA

La Xunta da prioridad a los petroglifos de A Ran sobre Castrolandín

corresponsal | cuntis

Imprimir | Volver

?a Dirección Xeral de Patrimonio considera prioritaria la protección de los petroglifos de A Ran sobre el proyecto para la puesta en valor del yacimiento de Castrolandín. Así lo afirmó ayer la jefa del Servicio de Arqueoloxía de la Xunta, María Jesús Tallón, tras reunirse con el alcalde de Cuntis, Eduardo Rey.

La técnico indicó que se trata de dos actuaciones a largo plazo y que, en su momento, se estudiará la posible colaboración económica o material de la Consellería de Cultura. Tallón subrayó que por estar dentro del ámbito de un polígono industrial ya desarrollado es más importante la protección de los grabados (doce petroglifos y una mámoa).

«Algunos tienen suficiente interés y, dentro del parque arqueológico de Campo Lameiro, estamos buscando otras áreas para visitar», explicó. Tallón señaló que el Concello tendrá que hacer un estudio más exhaustivo para su catalogación antes de proceder a la modificación del plan parcial.

PORTADA | GALICIA | DEPORTES | SOCIEDADE | DIÑEIRO | ESPAÑA | MUNDO | OPINIÓN | PARTICIPA | BLOGUES | LECER

A Coruña | A Mariña | Arousa | Barbanza | Carballo | Deza | Ferrol | Lemos | Lugo | Ourense | Pontevedra | Santiago

O plan de sectorización do polígono industrial de Cuntis está a exposición pública

La Voz

Valoración Grazas.

O concelleiro delegado de Industria de Cuntis, o nacionalista Serafín Escariz, comunicou onte que o expediente do plan de sectorización do polígono industrial da Ran está en fase de exposición pública. O documento pódese consultar na páxina web da Consellería de Medio Ambiente e Desenvolvemento Sostible.

O período de consulta comezou o pasado venres e concluirá o próximo 10 de decembro. O código do expediente é o 0365/2007.

Escariz Fuentes explicou que no documento figuran os antecedentes, os obxectivos do plan de sectorización, o ámbito territorial, a situación actual, a descrición xeral do plan de sectorización, o proceso de elaboración do plan, e distintos planos.

No expediente detállanse quince elementos patrimoniais que están inventariados, na súa maioría petróglifos da Idade do Bronce situados nos lugares de Calvos e Guldrigáns.

FOTOGRAFÍAS

VEXETACIÓN

2016

FOTO 01: PETRÓGLIFO DO FORNO DA TELLA II – ANO 2016
© fondo veciñanza

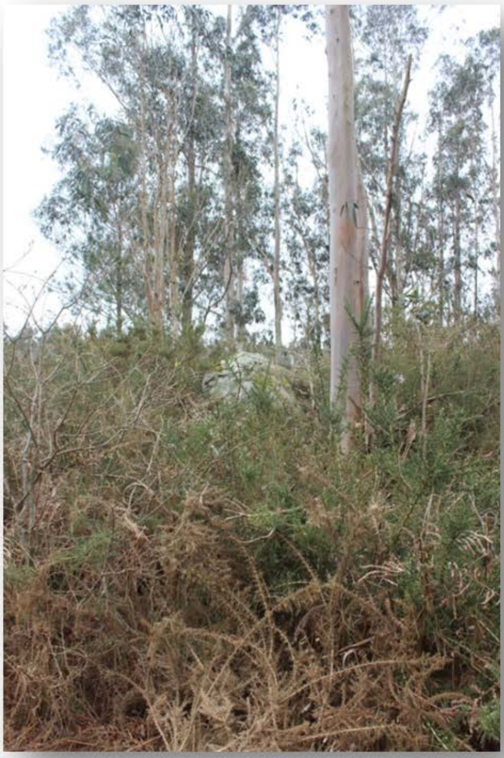

FOTO 02: PETRÓGLIFO DO OUTEIRO DE VALES – ANO 2016
© fondo Veciñanza

2016

FOTO 03: ACCESO AO PETRÓGLIFO DA MOUCHO II – ANO 2016
© fondo Veciñanza

FOTO 04: ACCESO AO PETRÓGLIFO DA MOUCHO III – ANO 2016 © fondo Veciñanza

SINALIZACIÓN

2016

FOTO 05: INDICADOR PRINCIPAL DA ÁREA RUPESTRE – ANO 2016
© fondo Veciñanza

2016

FOTO 06: BOLARDO INDICADOR DO PETRÓGLIFO DO OUTEIRO DA RAN (OUTEIRO DE VALES) – ANO 2016
© fondo Veciñanza

2009

FOTO 07 BOLARDO INDICADOR DO PETRÓGLIFO DO OUTEIRO DO OUTEIRO DO MOUCHO – ANO 2009
© Xesús Rodríguez Castro

2016

FOTO 08: BOLARDO INDICADOR DO PETRÓGLIFO DO OUTEIRO DO OUTEIRO DO MOUCHO – ANO 2016
© fondo Veciñanza

SENDEIROS E CAMIÑOS

2016

FOTO 09 – CAMIÑO QUE DISCORRE CARA AO OUTEIRO DO FORNO DA TELLA I e II – ANO 2016

© fondo Veciñanza

2016

FOTO 10 – CAMIÑO QUE VAI CARA AO OUTEIRO DO FORNO DA TELLA II – ANO 2016
© fondo Veciñanza

2009

FOTO 11 – CAMIÑO CARA AO OUTEIRO DO MOUCHO – ANO 2009
© Xesús Rodríguez Castro

2016

FOTO 12 – CAMIÑO CARA AO OUTEIRO DO MOUCHO – ANO 2016

© fondo Veciñanza

2009

FOTO 13 – CAMIÑO CARA AO OUTEIRO DO MOUCHO – ANO 2009

© Xesús Rodríguez Castro

2009

FOTO 14 – SEGUNDO BOLARDO DO OUTEIRO DO MOUCHO – ANO 2009

© Xesús Rodríguez Castro

2016

FOTO 15 – SEGUNDO BOLARDO DO OUTEIRO DO MOUCHO – ANO 2016

© fondo Veciñanza

2009

FOTO 16– ESTADO DAS MADEIRAS E ZAHORRA – ANO 2009

© Xesús Rodríguez Castro

2016

FOTO 17 – ESTADO DAS MADEIRAS E ZAHORRA – ANO 2016

© fondo Veciñanza

VERTEDOIROS NA CONTORNA

2016

FOTO 18 – VERTEDOIRO NA CONTORNA DOS OUTEIROS DO MOUCHO I e II – ANO 2016
© fondo Veciñanza

2016

FOTO 19 – VERTEDOIRO NA CONTORNA DO OUTEIRO DE VALES – ANO 2016
© fondo Veciñanza

2016

FOTO 20 – VERTEDOIRO NA CONTORNA DO OUTEIRO DE VALES – ANO 2016
© fondo Veciñanza

2016

FOTO 21 – RESTOS DE ANIMAIS NA CONTORNA DO OUTEIRO DE VALES – ANO 2016
© fondo Veciñanza

2016

FOTO 22 – RESTOS DE ANIMAIS NA CONTORNA DO OUTEIRO DE VALES – ANO 2016
© fondo Veciñanza

2009

FOTO 23– VERTEDOIRO INCONTROLADO – ANO 2009 (FONDO DA FORNEIRIÑA)

© Xesús Rodríguez Castro

2009

FOTO 24– VERTEDOIRO INCONTROLADO – ANO 2009 (FONDO DA FORNEIRIÑA)

© Xesús Rodríguez Castro

LIQUES

2016

FOTO 25 – Vexetación no Outeiro do Forno da Tella II
© fondo Veciñanza

2016

FOTO 26 – Vexetación no Outeiro do Forno da Tella I
© fondo Veciñanza

2016

FOTO 27 – Liques no Outeiro do Forno da Tella I
© fondo Veciñanza

2016

FOTO 28 – Liques no Outeiro do Forno da Tella I
© fondo Veciñanza

PANEIS EXPLICATIVOS

2009

FOTO 29 – ONDE ESTÁN AGORA OS PANEIS EXPLICATIVOS?

© Xesús Rodríguez Castro

2009

FOTO 30 – ONDE ESTÁN AGORA OS PANEIS EXPLICATIVOS?

© Xesús Rodríguez Castro

2009

FOTO 31 – ONDE ESTÁN AGORA OS PANEIS EXPLICATIVOS?

© Xesús Rodríguez Castro

OPCIÓN PUBLICITARIA

36 FOLLETOS

ROTEIRO da ÁREA RUPESTRE da RAN

Na zona da Ran, localízase unha área arqueolóxica de gran importancia, datable na Idade do Bronce (1600-1200 a.C.)

Tres son os grupos rupestres facilmente visitables: O Outeiro do Forno da Tella (1 e 2), o Outeiro de Vales e O Outeiro do Moucho (1 e 2). Localízanse nunha perímetro de non máis de 500 metros de distancia os uns dos outros.

Pedra, Auga, Paisaxe,...
O noso patrimonio

Recomendámosche este agradable e interesante roteiro, mais ten precaución nos tramos que discorra por estrada e vai provisto do calzado axeitado.

No caso de que precises axuda por mor de calquera imprevisto ou accidente, velaquí tes os teléfonos máis recomendables

Emerxencias: 112
Garda Civil: 062
Urxencias Sanitarias: 061
Policía Local: 986 548 005
Protección Civil: 647 411 980

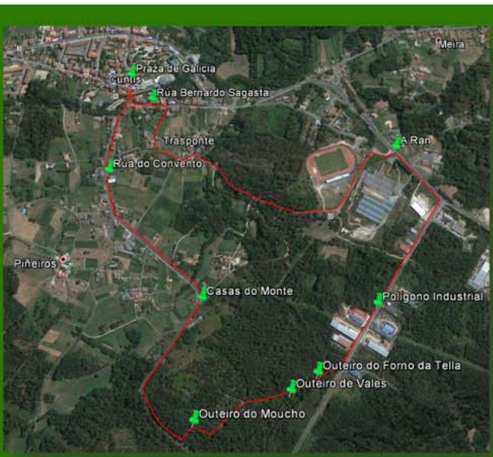

Roteiro circular dos petróglifos da área arqueolóxica da Ran

DISCORRE POR: Praza de Galiza, Bernardo Sagasta, Trasponte, Campo Vello, A Ran, Polígono Industrial, Forno da Tella, Outeiro de Vales, Outeiro do Moucho, Casas do Monte, Calvos, Rúa do Convento, A Ponte e Praza de Galiza.

LONXITUDE: 4'5 km.

O percorrido desenvólvese entre unhas altitudes de 159 a 213 m de altitude, polo que se ha ter un ascenso máximo de 54 metros.

OBSERVACIÓNS: Para todas as idades, aínda que complicado para persoas de idade que non estean acostumadas a terreos con firmes irregulares.

Emerxencias: 112
Garda Civil: 062
Urxencias Sanitarias: 061
Policía Local: 986 548 005
Protección Civil: 647 411 980

ANVERSO

REVERSO

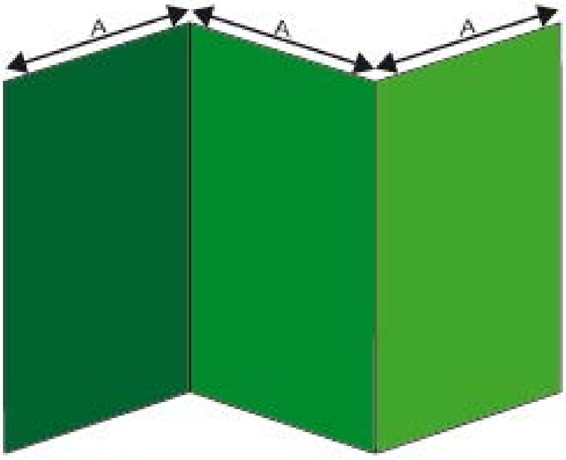

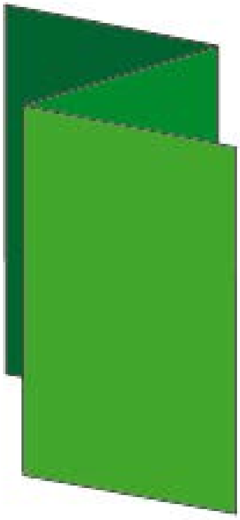

Proposta de dípticos

Estes serían uns trípticos sinxelos, pregables, que ocuparían pouco espazo.

Neles habería os contidos mínimos precisos sobre o roteiro (lugares polos que discorre, elementos arqueolóxicos que visitar, desenvolvemento do roteiro,… e teléfonos de contacto en caso de emerxencia (por ambas caras do díptico).

Distribuiríanse por:

Bares, cafetarías, hoteis, pensións, casas de turismo rural, hoteis residencias, oficinas de turismo, biblioteca, OMIX,…

CONCLUSIÓNS E PROPOSTAS

37 CONCLUSIÓNS

Con ánimo de resumir todo o anteriormente descrito vertemos aquí varias **CONCLUSIÓNS** importantes:

1. Cuntis conta cun moi rico patrimonio que se debera ter moi presente para intentar DESENVOLVER este MUNICIPIO dende unha PERSPECTIVA SOCIOECÓMICA.
2. O Futuro do Concello non é posible se non se ten moi presente a conservación e divulgación dos seus bens culturais, e uns deles, son os que se atopan na zona da Ran.
3. Débese intenta CONCILIAR o DESENVOLVEMENTO INDUSTRIAL / EMPRESARIAL e a CONSERVACIÓN dos RECURSOS CULTURAIS e TURÍSTICOS.
4. Debemos ser responsables cos investimentos que se asignan a distintas actuacións, pois NON NOS PODEMOS CONSENTIR –POR ÉTICA, COHERENCIA E RESPECTO Á/ AO CONTRIBUÍNTE– QUE SE ABANDONEN PROXECTOS que foron dotados de medios humanos e económicos para poñelos en valor. TAL É O CASO DA ZONA DA RAN E DAS SÚAS ÁREAS RUPESTRES.
5. Abandonar o patrimonio rupestre catalogado (ou sen catalogar) é, dende punto de vista da súa conservación, poñelo en riscos manifestos: sobre todo entregalo a súa DESPARICIÓN POR MOR:
   - ENTREGALO ÁS SÚA DESAPARCIÓN POR MOR DE LUMES ESPORÁDICOS,
   - DETERIORACIÓN POR TÉRENSE EFECTUADOS DESBROCES INCONTROLADOS e
   - PROLIFERANCIÓNS DALGÚNS LIQUES DANIÑOS PARA AS ROCHAS.

PROPOSTAS:

1. Realizar un desbroce ou rozado das zonas rupestres e arredores, solicitando as autorizacións pertinentes da Consellaría de Cultura. Esta deberá, ademais, balizar as rochas con petróglifos para que non sexan danadas. Toda esta área deberá ser limpada xeito manual, ou como mellor indiquen as/os técnicos competentes da Xunta.
2. Valorar a posibilidade dunha limpeza superficial e cautelosa dos petróglifos recubertos con liques. Para iso é preciso, novamente, contar cos técnicos da Xunta de Galicia.
3. Pórse en contacto coas comunidades de montes, ou con quen proceda, para talar algún eucalipto localizado ao pé das laxes con insculturas rupestres.
4. Limpar, coas cautelas debidas, os camiños de acceso ás laxes con gravados para que sexan de fácil acceso pola veciñanza cuntiense e polos visitantes.
5. Eliminar os vertedoiros incontrolados que se espallan por toda a superficie e arredores das zonas rupestres.
6. Repor a sinalización (de 2009) perdida ou deteriorada sen realizar nisto gastos excesivos ou desproporcionados.
7. Promover o roteiro dos PETRÓGLIFOS DA RAN –sinalado ut supra– dándoo a coñecer por todos os medios razoadamente posibles:
   - Páxina web de turismodecuntis.es
   - Cartelaría
   - Por medio de dípticos ou folletos divulgativos, como os propostosno apartado 36.
8. Manter esta zona rupestre, de xeito periódico, e por extensión calquera ben cultural, pois estes son, potencialmente FONTES DE DESENVOLVEMENTO SOCIOECONÓMICO.